

# Slivniški pogledi

| marec 2023 | letnik 9 | številka 94 |



OBČINA  
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec  
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane  
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru  
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica  
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo  
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 019006



- 3 Uvodnik
- 4 Intervju

## Franc Matičič



- 7 Iz občinske hiše
- 8 Aktualno
- 10 Gospodarstvo
- 12 Ljudje med nami

## Frenk Levar

- 13 Utrip
- 14 Dogaja se
- 16 Fotoreportaža
- 18 Notranjska, obujena in dragocena

- 21 Dediščina
- 22 Gasparijevo leto
- 23 Kultura in kulturniki
- 24 Mladi mladim
- 26 Šport

## Karting v družini Levar



- 29 Ideja za izlet
- 30 Obveščamo
- 32 Notranjski regijski park
- 34 Razgibajmo možgane
- 35 Stare slike
- 36 Napovednik

Notranjska



Google Play



App Store



Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerknica in bodi obveščen o dogajanju!

Prenos iz App Store



NA VOLJOV Google Play



**Slivniški pogledi** – glasilo občine Cerknica

**Izdaja:** Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.

**Fotografija na naslovnici:** Pust v Cerknici, fotograf: Ljubo Vukelič

**Izid:** vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.

**Cena:** 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.

**Odgovorna urednica:** Maruša Opeka

**Uredniški odbor:** Marija Hribar, Gregor Mišič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Poppek Simšič

**Urednik fotografije:** Ljubo Vukelič

**Lektoriranje:** Polona Otoničar Pajk

**Oblikovanje:** Avrora AS, d. o. o.

**Tisk:** Para tiskarna, d. o. o.

**Naklada:** 4120 izvodov

**ISSN:** 2386-0197

☎ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi  
Cesta 4. maja 53  
1380 Cerknica

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi



2023  
GASPARIJEVO  
LETO



# Oda ženskam



📷 Ljubo Vukelič

Novo številko Slivniških pogledov ste prejeli ravno en dan pred 8. marcem. Dnevom, ko boste, drage moje ženske, zagotovo prejele rožo – če ne od svojega partnerja, bo roža morda od delodajalca, prijatelja ali prijateljice, ali pa vam jo bo kdo dal kar tako, na ulici.

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi sva s prijateljico začeli pisati pesem, ki sva ji dali naslov

»Lepo je biti ženska – samo takrat, ko ni ...« Iskreno, rada sem ženska, so pa trenutki, ko nisem rada. Noro se mi zdi, da se v tem stoletju še vedno pogovarjamo o t. i. »ženskih kvotah«. Izraz povezujemo v splošnem s politiko, a ženske kvote si želijo doseči tudi v večjih korporacijah, kjer najvišje položaje v veliki večini še vedno zasedajo moški. Skrb vzbujajoče je, da v nekaterih državah na vzhodu dobesedno teptajo vse, kar ženska predstavlja. Nepredstavljivo je, da v povprečju ženske še vedno zaslužimo manj kot moški in to na enakem delovnem mestu, za enako delo. Nedolgo nazaj mi je starejši gospod rekel: »Sabina, saj poznaš to gospo, je zdaj na izjemno visokem položaju ... ampak je taka stroga ženska ... saj veš, kako je; morala je biti agresivna, da je prišla do tja ...« Ha, v resnici ne vem, si pa predstavljam, da je morala pokazati precej več, kot bi moral pokazati njen moški kolega. Taka je pač resničnost, pa lahko še tako trdijo, da ni. Noro se mi tudi zdi, da smo takoj, ko povemo, kaj si v resnici mislimo, označene za težavne, in če si vzamemo nekaj dni kar tako malo na »off«, smo lene. Pogosto slišimo, da smo pretirano čustvene, reaktivne, celo neuravnovešene ... Ampak veste kaj – tudi naši hormoni so neuravnovešeni, z leti vedno bolj.

Po podatkih Statističnega urada RS je 1. januarja 2022 v Sloveniji prebivalo 1.057.695 moških in 1.049.485 žensk. Delež žensk med državljani Slovenije je znašal 51,1 odstotka (ta delež sicer zelo počasi upada že več let), med tujimi državljani pa 35,5 odstotka (po več kot dveh letih upadanja ta delež od 1. aprila 2020 spet narašča).

In čeprav je bilo načelo enakega plačila za enako delo uvedeno že z Rimsko pogodbo leta 1957, so razlike med plačami moških in žensk trdno zakoreninjene, napredek v zadnjih letih pa neznoten. Tako zaposlene ženske v Evropski uniji v povprečju na uro zaslužijo trinajst odstotkov manj kot moški, v Sloveniji je bila ta razlika leta 2020 3,1 odstotka.

Vse strokovnjakinje, znanstvenice predstavljajo zgolj 33,3 odstotka vseh raziskovalcev, pa vendar so že dolgo del revolucionarnih raziskav po vsem svetu. Kljub njihovim izjemnim odkritjem pa njihovo delo le redko dobi priznanje, ki si ga zasluži. Znanstvenice so denimo dobile manj kot štiri odstotke Nobelovih nagrad za znanost. Zasedajo samo enajst odstotkov vodilnih raziskovalnih položajev v Evropi.

Pa bodimo iskrene, drage moje, tudi same si večkrat zarinemo nož v hrbet. Ni vedno samoumevno, da si ženske stojimo ob strani, mar ne? Kolikokrat vas je »prijateljica« postrani pogledala, ko ste oblekle nekaj malo drugačnega? Koliko žensk, ki so v vašem krogu, je res iskreno veselih za vas, ko vam uspeva vse, česar se lotite? In osebno zame res stoodstotno drži, ko pravijo, da se prave barve vaših prijateljev pokažejo takrat, ko vam gre dobro, in ne takrat, ko vam gre slabo.

Zlagala bi se, če bi rekla, da podpiram vse ženske, ker jih ne; in zlagala bi se tudi, če bi rekla, da moških v osnovi ne, ker seveda jih. Želim samo povedati, da nobena skrajnost ni dobra. In to v življenju na splošno, ker nam oži pogled na svet okoli nas. In še enkrat, rada sem ženska in iskrene čestitke vsem nam!

*Sabina Popek Simšič*

# Franc Matičič

**92-letni Rakovčan rad in veliko bere, spoštuje zemljo, prednike in rod. Njegov spomin seže še v čas stare Jugoslavije, ko so nekateri hitro služili, še več pa jih je moralo trdo delati.**

**Gospod Matičič, napišem, da ste Franc ali Frančišek?**

Uradno sem Frančišek, drugače pa Franc, tretji v rodu. Saj veste, imeli smo cesarja Franca Jožefa, naši predniki so ga zelo spoštovali. Po materini strani je pa Rebec v Postojni za hlapca služil in je imel za ženo od grofa Coroninija hčer. Od mojega starega očeta Antona Rebca mati je bila grofova hči. Smo hlapčevskega in grofovskega rodu. Tako je to.

**Najprej ste mi pokazali knjige, tudi zelo stare imate, berete celo bohoričico.**

To je v rodu. Zorč, Ugljevi in pri nas smo bili naročeni na Mohorjevo knjigo. Zvečer sem bral, nisem sedel po gostilnah. Brati pa moraš, to je izobraževanje. To je kot avto, ko voziš, moraš videti nazaj, naprej, levo in desno. Hranim knjige v različnih jezikih, v vseh, kar je šlo čez našo kmetijo. Tudi časopise berem, današnji časopis je že zgodovina. Tudi verske knjige berem. V vero se moraš poglobljati. Verske resnice niso izmišljene. Veste, zemlja nam bruhra hrano. V ogradi sem posadil enih 70 dreves, jih je polno zmetal voluhar ven. Eno potegnem ven, nobene koreninice, pa opazim, da ima kalič. Prinesel sem ga v gredo in zalival. Zdaj je en debel carjevič. Kdo da pobudo za tisti kaliček? Je ni znanosti, ki bo to razložila!

**Hranite tudi zelo staro podobico s Planinske gore. Ste hodili na to božjo pot?**

To je notranjska božja pot. Šel sem zmeraj za malo mašo, za zahvalo za leto. Cela družina je šla. Gori je bil shod, v Planini je bila pa veselica.



Franc Matičič je ponosen na svoj dom in rod.

Mi smo slovenska stara kmečka krščanska družina. Spomnim se, ko je v Planini grad zgorel. Tukaj na Rakeku sta bila dva domobranca, pa prvi drugega vpraša: »Od kod pa to vozijo?« Opel blitzi so vozili. Pa pravi drugi: »Ja, pa iz planinskega gradu.« Tisto je šlo takoj na vagon, nič v skladišče. Tukaj so mislili, da so to Nemci za Windischgraetza vozili, pa so verjetno kar kradli.

» Brati pa moraš, to je izobraževanje.«

**Vaš spomin pa seže še v predvojno Jugoslavijo.**

Spomnim se stare Jugoslavije, seveda. Vsega je bilo, trgovin in petnajst gostiln! Še bolj pa vem, kako so starši garali, zase niso imeli nič časa. Petnajst glav živine smo imeli. Še prej pa je bila kmetija večja. Kjer je Hribar, je bila naša ograda, kjer je Kartonaža, je bila prav tako ograda, kjer je Matijeva hiša, je bil naš vrt. Enkrat sem bil sam doma, majhen,

sem šel v štalo. Vol je ležal, skopal sem se nanj pa zaspal. Se zbudim vznak pa gledam okoli sebe – vsepovsod žival. Kako je žival dobra! Voli so čudoviti. Dva smo imeli, ki jima je samo govoriti manjkalo. Vse na besedo! Ko smo šli v Planino po seno, sta šla tudi po strugi. Vse, kakor sem rekel. Štiri ure sta kosila! Sama sta obračala, konje moraš pa na crugle. Zdaj ima enajst glav sin. Tukaj je bila meja, moj oče jo je zmeraj klet. Meja je nadloga. Takrat so bili tihotapci, kontrabantarji. Vse so tihotapili. Mirko Javornik je to lepo opisal. Preberite si. Gabrenja je bil pa garač. Matijeva dva pa Matija Gabrenja so zgradili hotel, Lovec je zdaj tam. Trije ljudje! Pomisli. Tam je bila tudi carinarnica. Tement se je pa financar pisal. Taka lepa bodala so imeli financarji. Nazaj ga je moral dati. Eni so imeli korist od meje zaradi različnih cen lesa, navadni ljudje pa ne. Kmečki ljudje smo bili v kraljevini manj vredni. Eden naju je s prijateljem v šoli zato zmerjal, kar z aktovkami sva ga prebutala. Drug



dan naju je zatožil učiteljci Milavcavi iz Jakovice. »Drugič ga dajta pa še,« je rekla, ko je izvedela, zakaj sva ga.

### Je šola delovala tudi med vojno?

Šola je delovala, osnovna in meščanka. Po požigu šole smo bili po gostilniških hišah. Mi smo hodili k Poletam. Pri Matevževih je bila meščanska šola, pa pri Mocu je bila tudi šola. Učila nas je tudi Kobalova Josipina, emigrantka s Studenega, ker je bila z druge strani meje. Ko je prišel fašist, smo morali pozdraviti. Pisarno je imel nasproti Domicelja, v železniški hiši. V vogalu so bila vrata. Šolstvo, civilne zadeve je imel čez. Njegova žena je pa otroke po postaji po slovensko lovila. Je bila Slovenka.

### Ste res Rakovčani, ko so prišli Italijani, zbežali v gozd?

Nismo bežali, umaknili smo se bojišču. V Ravniku smo bili. Dva dni so nabijali Italijani s topovi. Ko smo prišli iz gozda, ni bilo nobenega vojaka, ne našega ne italijanskega. Kraj je bil pa opuščen, ni bilo prometa. Prav tako je vse zamrlo, ko je bilo konec vojne. Stara oblast je odšla, nove pa ni bilo. Italijani so dajali karte, samo kmetom niso dali živilskih, druge pa. Nismo vedeli, da so požigali po hribih. Onemogočili so nam stike, še v Cerknico nismo mogli iti. To smo izvedeli šele, ko so prišli Nemci. Rakek je bil ograjen s šest metrov široko žico, prav svetila se je. Na vsake toliko je bil bunker, tudi pri obeh mostovih, Italijanov je bilo pa sigurno več kot domačinov. Kasarno so imeli na Srnjaku in na Blaževcu, v šoli so bili in v več hišah. Pri Lavriču je bil komandant Simonetti. Starejši možakar, monokel je imel.

V domu je bil pa Per Bellini, za pehoto je skrbel. Gig je imel, pa konjička. V gasilskem domu so imeli ambulanto, blizu nas pa mule. Na postaji so še sedaj tiste zavite štange od Italijanov. Postaja je bila ograjena; tukaj, kjer je spomenik, je bila baraka – prehod –,

od spredaj je bilo pa zazidano, samo majhen vhod je bil.

Ko je Italija propadla, sva bila z očetom v Rakovskem griču, tam čez je, tisti tamali hrib je pa Terjak, tam je bila včasih skupna, vaška greda, še moja stara mati jo je imela. No, in sva

» Kolikor imam svoj dom rad, tako imam rad Slovenijo.«

nakladala drva, prideta mlada fašista. Oče ju vpraša po italijansko, ljudje so se kar navadili jezika, zakaj ne gresta domov. »Ja,« sta rekla, »to je naša zemlja.« »Nič več,« je rekel oče. Tretjino Slovenije so imeli! Še zdaj imajo 150.000 naših ljudi.

### Pa so le šli.

Z Nemci. Mislili so, da bodo šli na Uncu domov, pa so jim pokazali proti Planini, so korakali do tam, pa so jim namesto v Ride

### Zanimivo hišno ime je pri vas, Oštirjevi. Ste imeli gostilno?

Za časa Francozov je bila pri nas gostilna. Francozi so tako izropali Koroško in Kranjsko, da je bila po njih, tam leta 1819, 1820, huda lakota. Ovčarjeva ograda je bila prodana za tri hlebce kruha, na Uncu je rekel stric Rebec, da so za hlebec kruha dali njivo. Mislim, da smo po gostilnah žlahta. Birtovi na Uncu so tudi Matičič, tukaj pa Oštirjevi. Pri nas se je prej reklo Pri Gregorju. Tukaj, v Kotu, so Gregcevi, prav tako se Matičič pišejo. Tisti je bil od naše hiše. Pisatelj Matičič, Ivan, je bil z očetom prijatelj. Priimek je isti, žlahta pa nismo. Iz naše hiše so po Grčarevcu in Lazah.

### Ko ste že omenili pisatelja, ki je veliko pisal o prvi svetovni vojni; so se ljudje tukaj spominjali generala Maistra?

General Maister je imel v cerkvi na Uncu pod prižnico svojo klop, Šebenikarjeva je bila. Maister je bil pobožen človek, zaveden Slovenec, otroke je imel rad,



Tudi polhovka je del slovenske tradicije.

pokazali proti Logatcu. So mislili, da bodo šli na Kalcah domov, pa so jim pokazali na postajo. Tam so jih pa že vagoni čakali. V Nemčijo so jih odpeljali. V Logatcu so pojedli cel voz surove repe, tako lačni so bili. Ko so bili Nemci, je pa najhujše 40-dnevno obstreljevanje Rakeka.

pa pod lipo se je rad z možakarji ustavlil. Preprost človek je bil, so pravili.

### Slišala sem, da ste vi naredili križ v zunanji niši cerkve na Rakeku. Kako to?

Dolgo me je motilo, ker je bila prazna, nedokončana zaradi vojne. Po vojni

so Kristusa vrgli v našo dolino. Veste, na Srnjaku je bil križ, postavljen v spomin francoskim vojakom. Kristus je zdaj na pokopališču, bil je pa kar 50 let pri nas pod streho. Na ta velikem križu je. Prej je bil pa železen križ na pokopališču, na Uncu je pa še. Škoda, da so ga dali stran. No, po vojni so na Rakeku spodrezali tudi evharistični križ, tudi tisti je bil na Srnjaku.

### Pri hiši imate pa zelo zanimivo kapelico.

Streha je bila ravna plošča, tako da sem jo preganil. Bila je na Srnjaku, kjer so imeli avstrijski vojaki kapelico. Tam so vežbali, imeli mašo in šli peš ali pa z vlakom na fronto. Drugo so pa avstrijske in italijanske stvari.



Pred kapelico, ki jo je postavil na domačem dvorišču.

### Spomin na Francoze se je na Rakeku precej ohranil. Kaj pa na turške vpade?

Pod Martinjakom, zdaj je vse zaraščeno, na jezeru pa škala ven pride. Naši

predniki so se na tisti griček nastavili, okoli je pa mlakuža. Turki so jih videli, pridrveli, konji so se udrli, pa so jih vse pobili. Tako mi je povedal znanec Kranjc iz Grahovega.

### Res veliko veste o zgodovini.

Jaz imam svoj dom rad, dosti sem pregaral, pa moji predniki tudi. Moj dom pripada Sloveniji. Kolikor imam svoj dom rad, tako imam rad Slovenijo.

# KAM PA TOKRAT NA POČITNICE?



## FIRST MINUTE

IZLETI • POČITNICE • POTOVANJA

MLADINSKI SERVIS • LETALSKE VOZOVNICE • PREDPRODAJA VSTOPNIC



**tur servis**

TUR SERVIS CERKNICA • CESTA 4, MAJA 50, CERKNICA • TEL. 01 70 50 560 • 051 30 76 80  
INFO @ TUR.SERVIS.SI • WWW.TUR.SERVIS.SI

PREDKAMN  
PRAZSTOVANJE



## Hidroizolacije

**Lesene konstrukcije**  
nadstrešni, lesene terase in fasade

**Krovstvo, kleparstvo in tesarstvo**  
poševne, ravne in zelene strehe



MGing d.o.o.  
podružnica Nittrigilja

041 900 797  
info@mgingsi  
www.mgingsi







## Storitve, namenjene občanom

**Občina Cerknica svojim občanom nudi različne oblike pomoči, posebej najranljivejšim skupinam. Občane bi radi opomnili, da lahko koristijo brezplačno cepljenje z dvema odmerkoma proti klopnemu meningoencefalitisu (KME), brezplačne prevoze za starejše od 65 let in sofinancirano storitev pomoči na domu.**

Za zmanjšanje obolevnosti s KME je Občinski svet Občine Cerknica leta 2020 sprejel odločitev, da podpre sofinanciranje cepljenja. Še vedno velja, da se iz občinskega proračuna občanu, ki ima stalno bivališče v občini Cerknica, sofinancirata prvi in tretji odmerek cepiva. Za uspešno zaščito so potrebni trije odmerki cepiva – prvi odmerek je financiran iz proračuna, drugi odmerek mora biti opravljen štirinajst dni po prvem in ga plača občan sam. Tretji odmerek sledi po letu dni in ga financira Občina Cerknica. Občani se lahko cepijo v Zdravstvenem domu Cerknica po predhodni najavi pri svojem osebnem zdravniku. Občani, ki nimajo izbranega osebnega zdravnika v občini Cerknica, se za cepljenje lahko naročijo pri glavni sestri **Sonji Kraševc** ob ponedeljkih dopoldan ali ob četrtek popoldan na telefonski številki 01 709 01 49. Občani, ki bodo v letu 2023 dopolnili starost treh let ali 49 let, so upravičeni do brezplačnega cepljenja na podlagi nacionalnega programa. Stroške cepljenja krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Občina Cerknica iz občinskega proračuna podpira tudi storitve pomoči družini na domu. Občine pomoč na domu sofinancirajo najmanj v višini 50 odstotkov, v povprečju pa več kot 70 odstotkov celotnih stroškov. V občini Cerknica subvencija k ekonomski ceni iz občinskega proračuna znaša 76 odstotkov oziroma 17,83 evra na uro za delavnik in 24,03 evra na uro za delo ob dela prostih dneh. Pomoč je namenjena pretežno starejšim osebam, ki živijo na svojem domu, vendar se zaradi bolezni ali drugih težav, povezanih s starostjo, ne morejo več v celoti oskrbovati ali negovati same, niti tega v zadostnem obsegu ne zmorejo njihovi svojci ali sosede. S pomočjo na domu se nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu ter se tako posamezniku omogoči, da lahko čim dlje ostane v domačem okolju. Za uveljavljanje



storitve pomoči na domu lahko občani zaprosijo na Centru za socialno delo Primorsko-Notranjska, Enota Cerknica.

Zavod Sopotniki v sodelovanju z Občino Cerknica in Območnim združenjem Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke že od leta 2019 izvaja storitev brezplačnih prevozov za starejše. Striktno se držijo pogoja, da prepeljejo starejše od 65 let, ki pa morajo biti samostojni in opravilno sposobni. Če niso, se jim mora na poti pridružiti spremljevalec, ki skrbi za njihove potrebe. Poslanstvo Sopotnikov je preprečiti osamljenost starejših prebivalcev predvsem iz manjših, odročnejših krajev, ki zaradi oddaljenosti, odsotnosti avta ali slabih prometnih povezav skoraj ne zapuščajo doma. Poleg prevozov starostnikom zagotavljajo spremstvo prostovoljca, ki jih po potrebi pospremi k zdravniku, po nakupih ali drugih opravkih, jih počaka in odpelje nazaj domov. Njihov moto je Človek Človeku Sopotnik. Občani lahko za naročila prevozov in več informacij pokličejo na številko 041 703 060.

### Knjige v dar

Župan **Marko Rupar** je ob slovenskem kulturnem prazniku matičnim in podružničnim šolam v občini Cerknica za darilo poklonil knjige, ki bodo pomemben doprinos domoznanski zbirki v šolskih knjižnicah. Knjiga o krajih in ljudeh v občini Cerknica Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz ter monografije o Maksimu Gaspariju, Jožetu Udoviču in Franu Gerbiču bodo učiteljem in učencem v Cerknici, Begunjah pri Cerknici, Grahovem, na Rakeku in Uncu v veliko pomoč pri učenju o bogati dediščini naših krajev.



Avtorici: **Marjeta Turšič** in **Anja Obreza**

# Sevski potecini: dediščina odganjanja zime

**V pustnem času oživijo miti, legende in vraže o odganjanju zime. Prav posebna bitja kot znanilci pomladi oživijo tudi v vasi Selšček. To so Sevski potecini, pustne maske, ki črpajo iz dolge tradicije kurentov in bajeslovnih bitij, oblikovno pa se naslanjajo tudi na like, ki jih je na svojih pustnih razglednicah upodabljal v Selščku rojeni slikar Maksim Gaspari.**

Legenda pravi, da na pustni dan ognjeni Karbidar, ki se celo leto hladi v Mrzleku, svojo karbidno napravo privleče na Ločice in z glasnim pokom skliče potecinsko družino. Tako izpod Špičke prikliče Korla, silnega kurenta, ki skakajoč v dolino prinaša košaro zelenja, in njegovega Potesina (tj. potecinskega sina) Korla. S Sive glave pri Špički se spustita tudi Siva glava, živahni kosmatinec s fračo, pa Uršnik, vaški posebnež, ki se rad kratkocasi z metanjem kamnov. Iz strašnih globin sosednje doline Golobinke v Ločice pritečeta orjaški Golobinar in Potesin Golobinar. Prav tako izpod Špičke urno prideta zajčka Zajcin in Liska, za njima pa lomasti Medocin, črni medo, ki pa ga sicer ne prižene Karbidarjev pok, ampak roj čebel. Za živalsko družino



Sevski potecini na Etno povorki 2023 na Ptujju (© Matej Maček)

s puško prihiti Mrhar, prekaljeni lovec, ki pa se mu živelj venomer izmika in mu otežuje njegove lovske podvige. Ob tako glasnem puku na spodnji strani Selščka oživijo Bogatin, veleposestnik, ki jo v Ločice mahne z Dolgih njiv, pa Orač in Sejalka, ki se opremljena s plugom in semeni odpravita z Njivc. Na poti proti vasi jih dohiti divji Žabjak, vez med podzemeljskimi in nadzemeljskimi silami, ki se brbotajoče dvigne iz globin Žabjaka. Na vasi se jim pridruži Pobotar, ki z roko pravice in velikim kladivom skrbi za red in spoštovanje pravil v vseh letnih časih. Zadnji priteče še mali Otrocin, beli dobrovoljni kosmatinec. Zelo je še mlad, a si srčno želi odgnati temno zimo stran, da se bo zopet lahko igral med cvetjem in obiral gozdne jagode. Tako zbrani potecini s smrečjem in mačicami okrasijo svoj voz in za njim vprežejo zakurjeno zajčjo peč, ki s svojo vročino stali še tako debelo snežno zaplato. Na konec vprežejo še košato borovo vejo, ki kot zeleni rep opletajoč potolče še zadnje kremplje zmrzali. Ko je vprega pripravljena, Kurent Korl skoči na voz, s svojimi nešteti zvonci oznani odhod, Golobinarja pa se z ježevkami in palicami poženeta naprej, da povorko ubranita pred sleherno zimsko prikaznijo. In pričnejo svoj zmagoslavni pomladni pohod – v spremstvu Godecina, Fotocina, Zastavarja, Potehina in drugih podpornikov.

Sevski potecini so bili v pustni sezoni 2023 zelo dejavni. Ekipo so v ožjem delu sestavljali **Martin Košir, Lado Likar, Žiga Likar, Jaka Likar, Anton Košir, Jan Košir, Maj Petrič, Boris Gornik, Zdravko Bogataj, Miljana Likar, Adrijan Lah,**

**Boštjan Meden, Bine Meden, Manca Meden, Gašper Meden, Erik Stergulec, Lado Ivanšek, Dejan Klemen, Jakob Klemen, Dejan Petrič, Jakob Košir, Anže Gornik, David Petrič in Matej Maček.** Že 11. februarja so se na povabilo organizatorjev odpravili na Etno povorko na Ptujju ter se tako predstavili širšemu slovenskemu in mednarodnemu občinstvu. Nato so se 19. februarja prvič predstavili na velikem pustnem karnevalu v Cerknici. Preganjanje zime so nadaljevali na pustni torek, 21. februarja, ko so v dopoldanskem času obiskali Podružnično osnovno šolo Maksim Gaspari Begunje; Vrtec Martin Krpan Cerknica; DEOS, Center starejših Cerknica; Notranjski regijski park ter Občino Cerknica. V popoldanskem času so v povorki, ki se je tradicionalno začela na Ločicah, obiskali vse hiše v Selščku ter s podarjenimi smrekovimi vejicami in mačicami vabili pomlad v domove.

Glavni idejni in izvedbeni vodji Sevskih potecinov sta Martin Košir in Vladislav - Lado Likar, ki sta s svojo vizijo in energičnim delom k projektu pritegnila množico sovaščanov, drugih sodelavcev in podpornikov ter tudi Turistično društvo Menišija. Martina Koširja sva povprašali o izvoru, izvedbi in nadaljnji viziji za Sevске potecine, ki izzovejo navdušenje, kjer koli se pojavijo, povezujejo vaško skupnost ter utrjujejo identiteto kraja.

## Od kje navdih za zgodbo, ime in like potecinov?

Zgodba se je rojevala zelo spontano, na podlagi pogovorov med nami vaščani. Sčasoma nas je začelo vse skupaj bolj



zanimati in med druženjem s sovaščanom Zdravkom Bogatajem, ki je izvorno iz Cerknega, smo razpravljali, kako te zadeve potekajo pri njihovih laufarjih. Tako je v letu 2017 vrelo, se kuhalo in brbotalo, ideje za like in imena so prihajale iz ledinskih in hišnih imen vasi Selšček ter zgodbo o njenih vaščanih in naravi, ki jo obdaja. Leta 2018 je nato dozorela odločitev, da bomo pustna skupina. Za ime smo imeli več opcij, a med enim od druženj je sovaščan Boštjan Košir izustil besedo »potecin«, kot pogovorno oznako za nekoga, ki teče. To se lepo poveže z maskarami, ki tečejo in odganjajo zimo. Takrat sem si rekel, da bomo potecini, in to Sevski potecini, saj je to staro ime za našo vas – Sevšček. Zgodba se je počasi sklenila v celoto, zapisali in spravili v brošuro pa so jo Robert in Andreja Kužnik ter Maruša Brozovič.



Potecini so bili letos del cerkniškega pustnega karnevala. (© Matej Maček)

### Koliko časa je trajalo od ideje do prve izvedbe Sevskih potecinov leta 2018?

Ko zdaj gledam nazaj, se je vse odvijalo zelo hitro. Prvo masko sem izdelal v začetku leta 2017. Navdih sem dobil pri izdelovalcu pločevinastih mask, ki je bil predstavljen po televiziji. Pokazal sem jo Ladu Likarju, ki je rekel, da je podobna vaščanu iz sosednje vasi (smeh). Pri izdelavi in razvijanju mask sva si z Ladom že od samega začetka v veliko podporo. Pri Ladu v garaži smo začeli z delom. Kot drugo sem izdelal masko Karbidarja. Pozneje sem naredil še lik Uršnika, Lado pa lik Golobinarja in Kurenta Korla. Tako smo imeli prvih pet mask – Bogatina po Zdravku Bogataju, Karbidarja po Tonetu Koširju, ki je zmeraj rad pokal, Tomaž Petrič je prevzel lik Uršnika, Lado Kurent Korla in jaz Golobinarja. Tako da je v bistvu trajalo eno leto, pa smo šli že z znamenitimi Lukovičevimi »kulcami« po vasi.

### Kaj vas je vodilo pri izdelavi mask, izboru materialov in oblikovanju?

Vodila nas je neka nevidna energija, ki nas je držala skupaj in nas gnala naprej proti izvedbi. Že precej na začetku, leta 2017, smo našli tudi Gasparijevo razglednico Kurent, ki nam je bila navdih in nam drži smer še danes. Uporabili smo razne domače, avtohtone materiale, večinoma takšne, ki smo jih že imeli doma in smo jih lahko izkoristili. Petra Radojevič nam je zašila oblačila za Golobinarja in Korla iz naših volnenih pregrinjal za sedežno (smeh). Ostala oblačila in obutev smo dobili z vseh vetrov, praviloma pa iz starih vaških skrinj in omar. Za prvi nastop na Ptujju nam je Špela Košir naredila še prapor.

### Kako poteka izdelava novega lika?

Novi liki se rodijo zelo spontano, navdih se črpa iz vaških značilnosti ter tudi značilnosti nosilcev mask. Pri izdelavi, tj. oblikovanju in izbiri materialov, se držimo enakih vodil kot pri predhodnih maskah, pri čemer pa je seveda vsaka unikatna in ima svojo zgodbo. Letos smo naredili sedem novih likov: Pobotarja, Sivo glavo, lovca Mrharja, Medocina, zajca Zajcina in zajčico Lisko ter Otrocina.

### Letos praznujete že peto obletnico obstoja potecinov, torej gre že za utečen postopek. Kdaj začnete s pripravami in kako potekajo?

Začeli smo takoj po novem letu. Z Ladom sva šla po klobuke, blago in kožuhe za nove maske, Petra Radojevič pa je vse lepo sešila. Trinajst dni pred pustom smo izvedli obred sprejema in prisega novih članov, obstoječi člani pa so potrdili svojo udeležbo. Pripravili smo šopke iz mačic in smrečja in to je bil družabni dogodek, ki se je po tradiciji odvil v Likarjevi garaži.

### Videti je, da gre za koncept, ki je živ – pojavljajo se novi liki, nove aktivnosti. Kakšni so načrti za razvoj Sevskih potecinov in aktivnosti za prihodnje pustne sezone?

Bogastvo je, da so prisotne vse generacije – od štiriletnika do sedemdesetletnika – in da v medsebojnem druženju neizmerno uživamo. V Sevskih potecinih vidimo etnološke elemente ljudske kulture. Nosilce mask in opazovalce pustnega dogajanja povezujejo z naravnimi in nadnaravnimi silami, odganjanjem zime, poleg tega vežejo skupnost s preteklostjo in prinašajo dobre želje za prihodnost. Imamo dobre osnove, tako da se za bodočnost potecinov ni bati. V načrtih že imamo nove maske. Zelo sem hvaležen vsem našim družinskim članom (predvsem strpnim ženam), sovaščanom in drugim podpornikom, ki tako ali drugače pomagajo pri izvedbi. Bralce tudi lepo vabim, da sledijo QR-kodam in si ogledajo filmčke letošnjega »potecinjenja«, ki sta jih posnela Jakob Košir in Matej Maček.



Matej Maček:  
Etno povorka 2023 Ptuj



Jakob Košir: Pohod Sevskih potecinov po Selščku 2023



Matej Maček: Sevski potecini v šoli, vrtcu, DEOS na pustni torek 2023

## Draginja je občutna

**Slovenska vlada je v minulem letu uvedla spremljanje cen t. i. slovenske košarice z namenom, da bi bilo več nadzora nad podražitvami, ki so v zadnjih dveh letih postale stalnica. Mnenja glede tega, ali je to res ustrezno orodje, pa so si precej različna. S primerjalnikom cen, dostopnim na spletni strani [www.prikerjaj-cene.si](http://www.prikerjaj-cene.si), naj bi kupci dobili realno sliko o cenah primerljivih živil pri različnih trgovcih.**

Povprečna košarica osnovnih živil je ob popisu pri šestih trgovcih v Sloveniji 3. januarja letos stala 44,12 evra, kar je štiri cente manj kot ob osmem popisu 19. decembra. Občutno pa se je povečala razlika med najcenejšo in najdražjo košarico med trgovci, ki zdaj znaša slabih deset evrov. Precej se je podražilo tudi meso. Svinjsko meso je v povprečju dražje za kar 33,19 odstotka, goveje pa za 12,68 odstotka. Pri piščančjem mesu povišanje cen ni tako ekstremno, vendar je kljub temu opazna rast za skoraj odstotek.



Povprečna košarica osnovnih živil je januarja letos stala 44,12 evra.

### Cene živil rastejo, cena košarice pada

Košarica živil, ki potrošnikom omogoča spremljanje in primerjavo maloprodajnih cen petnajstih osnovnih živil pri različnih slovenskih trgovcih, vključuje pšenično belo moko (tip 500), beli kruh, testenine, goveje, svinjsko in piščančje meso, sveže polnomastno mleko (s 3,5 odstotka mlečne maščobe), tekoči jogurt (s 3,2 odstotka mlečne maščobe), poltrdi polmastni sir, maslo, jajca hlevske reje (kategorija M), jabolka, krompir, sončnično olje in beli sladkor. Na spletni strani se je pri desetem popisu povprečna vrednost najcenejše košarice znižala za 2,84 evra oz. za 6,44 odstotka. Povprečna najcenejša košarica osnovnih živil ima tako v celotnem obdobju od začetka spremljanja (september 2022–januar 2023) v januarju 2023 najnižjo vrednost. Zasediti pa je mogoče tudi to, da se je povprečna cena košarice osnovnih živil od septembra lani do danes znižala za več kot 17 odstotkov; zanimivo, saj so se sicer cene v povprečju dvignile za skoraj 20 odstotkov.

Po podatkih Statističnega urada RS so se hrana in brezalkoholne pijače v lanskem letu podražile za 18,6 odstotka; samo decembra se je hrana v primerjavi z novembrom podražila za okoli 1,7 odstotka. »Leta 2022

se je najbolj podražilo jedilno olje, sledila sta maslo in sveže posneto mleko, visoke podražitve je bilo zaznati tudi pri mesu – kot že omenjeno, se je najbolj podražila svinjina. Podražitve so se gibale od 18 do 40 odstotkov, samo kruh se je od začetka leta podražil povprečno za 10,8 odstotka, moka ter izdelki iz žit pa za 22,1 odstotka,« ugotavlja SURS. Po podatkih evropskega statističnega urada Eurostat so rast

cen življenjskih potrebščin lani v državah z evrom spodbujale ravnostoraste cene živil. Po njihovih izračunih se je indeks cen hrane in brezalkoholnih pijač v Sloveniji lani od začetka do konca leta dvignil za 14,2 odstotka, samo

od septembra do decembra za 4,3 odstotka.

Sogovornica, zaposlena v trgovini, pove, da se cene izdelkov spreminjajo dnevno, ne ravno vsi izdelki, vendar se. Včasih nekaj centov navzdol, v večini primerov pa nekaj centov navzgor.

To občuti tudi domačinka, upokojenka, ki se ne želi izpostavljati, pa vendar pove, da je pri vseh stroških, ki jih ima čez mesec, z minimalno pokojnino težko. Pri gretju ji pomagajo vnuki, a ji je zaradi tega hudo, saj meni, da bi morala pravzaprav ona pomagati njim. »Liter mleka je skorajda dva evra, še nedolgo nazaj je bil manj kot en evro,«

» Gospodinjstvo v povprečju samo za hrano na mesec porabi nekje 20 odstotkov razpoložljivih dohodkov.«



se čudi. Na vprašanje, ali meni, da se bo kaj spremenilo, odgovori, da ne: »Jaz nimam več veliko časa in nimam nobenih posebnih želja, bi si pa želela, da bi svet postal prijaznejši in da mojim vnukom ne bo treba vsak mesec računati, če se jim bo izšlo.«

### Minimalni dohodek

Za občutek pogledjmo minimalno plačo, ki je stopila v veljavo februarja letos; 1.203,36 evra znaša, v neto to pomeni dobrih 878 evrov. Podatki SURS o povprečni mesečni plači iz leta 2021 za občino Cerknica so precej zgovorni. Ta je v naši občini kar za 16 odstotkov nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji vseh tistih, ki so zaposleni pri pravnih osebah.

Skorajda nemogoče je oceniti, koliko denarnih sredstev bi v povprečju zadoščevalo za normalno preživetje meseca. Odvisno je od številnih dejavnikov – tako vrednot kot potreb. Je pa zgovoren podatek, da je bilo v letu 2022 ocenjeno, da je 251.000 ljudi takšnih, ki živijo v gospodinjstvih z ekvivalentnim razpoložljivim dohodkom, nižjim od praga tveganja revščine. Za štiričlansko družino (dva odrasla in dva otroka, mlajša od 14 let) je prag znašal 1.737 evrov, za dvočlansko gospodinjstvo brez otrok pa 1.241 evrov na mesec.

Po razpoložljivih podatkih pa gospodinjstvo v povprečju samo za hrano na mesec porabi nekje 20 odstotkov,

sledijo stanovanjski stroški in oprema, daleč največ, kar 26 odstotkov, pa v povprečju gospodinjstvo porabi za transport in komunikacije. Hitri izračun pokaže, da samo za te tri kategorije od minimalne slovenske plače ostane bore malo, nekje tristo evrov.

### Stroški naraščajo

V eni izmed prejšnjih številčk Slivniških pogledov smo pisali o inflaciji, ki še vedno narašča. Ocena Eurostata kaže, da je letna inflacija v državah z evrom znašala 9,2 odstotka. Rast cen življenjskih potrebščin je bila tako decembra nižja od meseca prej, ko so se cene zvišale za 10,1 odstotka. Inflacija v evroobmočju je torej ob koncu leta popustila, medtem ko se je v Sloveniji povečala.

V zadnjih dveh letih se je strošek za različne energente drastično povečal. Kadar stroški energije predstavljajo velik delež dohodka gospodinjstva ali pa so porabniki zaradi omejitve stroškov rabo energije v svojih gospodinjstvih prisiljeni zmanjšati, govorimo o energetske revščini. K njej še dodatno prispevajo nizki dohodki gospodinjstev ter energetske neučinkovite stavbe in naprave. Energetska revščina gospodinjstev v Sloveniji je bila lani 7,2-odstotna. V primerjavi z letom prej se je zvišala za 0,7 odstotne točke. Energetske revnih je bilo približno 62.000 gospodinjstev, v njih je živel približno 102.000 prebivalcev Slovenije.

» Podražitve v letu 2022 so se gibale od 18 do 40 odstotkov.«

www.lekarnaljubljana.si Veljavnost od 2. 3. do 17. 4. 2023

# ZDRAVO

Včasih je prijateljski pogovor vse, kar potrebujemo.

izbrano iz kataloga ugodnosti


### KOENCIM Q10 30 MG Z ANTIOKSIDANTI

Prehransko dopolnilo s koencimom Q10, vitaminoma C in E ter selenom v obliki kapsul, 30 kapsul.

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za nezadostno in raznovrstno prehrano.

redna cena: 9,99 €  
cena s Kartico zvestobe

**7,99 € + 2 POPUST: 20%**




### PEGASTI BADELJ

Prehransko dopolnilo s silimarinom in holinom, ki ima vlogo pri delovanju jeter, 30 kapsul.

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za nezadostno in raznovrstno prehrano.

redna cena: 7,10 €  
cena s Kartico zvestobe

**5,68 € + 2 POPUST: 20%**




### MANDLJEVO OLJE MALČEK

Za vsakodnevno nego, čiščenje in zaščito občutljive dojenčkove kože, 150 ml.

redna cena: 6,22 €  
cena s Kartico zvestobe


**4,98 € + 2 POPUST: 20%**



### ŠKARJICE VITRY

Na voljo več vrst, 1 kos.

**20% popust**  
popust na imenitna evropska znamka




### KAKAVOVO MASLO S KOKOSOVIM OLJEM

Kožo mehča, neguje in ščiti, namenjeno je negi kože obraza in telesa, 100 ml.

redna cena: 10,90 €  
cena s Kartico zvestobe

**8,72 € + 2 POPUST: 20%**




### ALOE OLJE ALOEVEVERA X2

Namenjeno je negi zrele in izsušene kože, brazgotin, strij in kože, nagnjene k aknam, 50 ml.


redna cena: 12,90 €  
cena s Kartico zvestobe

**10,32 € + 3 POPUST: 20%**



Za več informacij prelistajte nov **katalog ugodnosti** ali nas pokličite **080 71 17!**

Cene s popustom iz ZDRAVO - kataloga ugodnosti veljajo v enotah Lekarne Ljubljana, specializiranih prodajalnih LL VIVA (v okviru razpoložljivega asortimana) in v Spletni Lekarni Ljubljana na [www.lekarnaljubljana.si](http://www.lekarnaljubljana.si) izključno ob predložitvi Kartice zvestobe Lekarne Ljubljana ter zahtevanega števila jabolk zvestobe, sicer veljajo redne cene. Slike so simbolične, popusti se ne seštevajo. Ponudba velja od 2. 3. do 17. 4. 2023 oz. do prodaje zalog.

 Lekarna Ljubljana

## Frenk Levar

**Domačin Franc (Frenk) Levar mi med pogovorom pove zgodbo o ganjenosti gospoda, ki se je po več kot šestih desetletjih izseljenstva iz Argentine za krajši čas vrnil v rodno Slovenijo in je obiskal njihovo kmetijo. Pristni okusi, ki jih je doživel prvič po dolgih letih, so ga spomnili na mamo in prijetne trenutke v otroštvu. Levarjevi znajo pričarati domačnost in gosta presenetiti; gospod je ob odhodu nazaj v tujino za darilo dobil ocvirkovko s posebnim posvetilom.**

O turistični kmetiji je Frenk razmišljal že v začetku devetdesetih let, takrat ga je k temu spodbudilo izobraževanje Kmetijske zadruga Cerknica o dopolnilni dejavnosti na kmetiji. Povod za dokončno odločitev o lastni dejavnosti pa je bila privolitev žene **Jolande**, da prevzame celoten proces priprave kmečke hrane – od zamisli do jedi na mizi. Začela sta se zahteven postopek priprave uradne dokumentacije in urejanje prostora. Kmetija odprtih vrat Levar je začela uradno delovati leta 1999 ter bila ena prvih na Notranjskem. Frenk poudari, da je za večji del obnove in preureditve domačije na Dolenjem Jezeru, od koder izvira, poskrbel sam. Prepoznavni znak kmetije je bela griva, ki jo je imel Frenkov prvi pasemski konj – pasmo haflinger je nato dolga leta vzrejal, do konj pa goji posebno lju-bezen.

Pri Levarjevih so poznani po dobri kmečki kuhinji; poznana je njihova »špehovka« (ocvirkova potica). Tudi če gostje pridejo nenapovedano, pri njih velja, da »ne gre noben lačen proč«. Še pred glavno pojedino goste z lojtrnikom zapeljejo po Cerkniškem jezeru in okolici, na vozu jih v »jerbasu« presenetijo špehovka in suhomesnati izdelki, odrasli lahko poskusijo tudi »kačjo slino« (žganje iz namočenih raznovrstnih lokalnih zelišč). Vožnja z lojtrnikom ob Frenkovi razlagi zgodovine in zanimivosti domačih krajev postane nekaj posebnega. Precej voženj opravi v sklopu rednih tematskih vikendov, organiziranih s strani Notranjskega regijskega parka, sicer pa s parkom in občino redno sodeluje tudi na drugih pomembnih dogodkih. Zadovoljstvo gostov in širjenje informacije »od ust do ust« jim omogočata nenehen obisk ljudi od blizu in daleč. Obišče jih ogromno zamejcev in državljanov sosednjih držav, predvsem iz Italije, gostje pa se redno vračajo. Frenk

omeni zgodbo o gospodu, ki izvorno prihaja z Gorenjega Jezera, priporočilo za obisk njihove kmetije pa je dobil v New Yorku.

Večino hrane, ki jo dajo gostom na mizo, gojijo sami. Frenk kot izkaz pristnosti in poštenosti do gosta omeni pomembnost odkritega odnosa: »Ko nečesa zmanjka, zmanjka – ni več na zalogi. In gostje vedo, da pri nas prevar pri izvoru hrane ni.«

Jolanda in Frenk imata tri otroke – **Aleksandra** in **Janja** ne živita več na Dolenjem Jezeru, najmlajši **Samo** pa namerava letos pri 23 letih prevzeti kmetijo.

Frenk in Jolanda sta ljudska pevca, ki se trudita ohranjati kulturno dediščino.

Ljudsko petje ima na Dolenjem Jezeru dolgo zgodovino; v skupini petih žensk z vasi, imenovanih »Jezerke«, je v preteklosti prepevala že Frenkova mama, Frenk

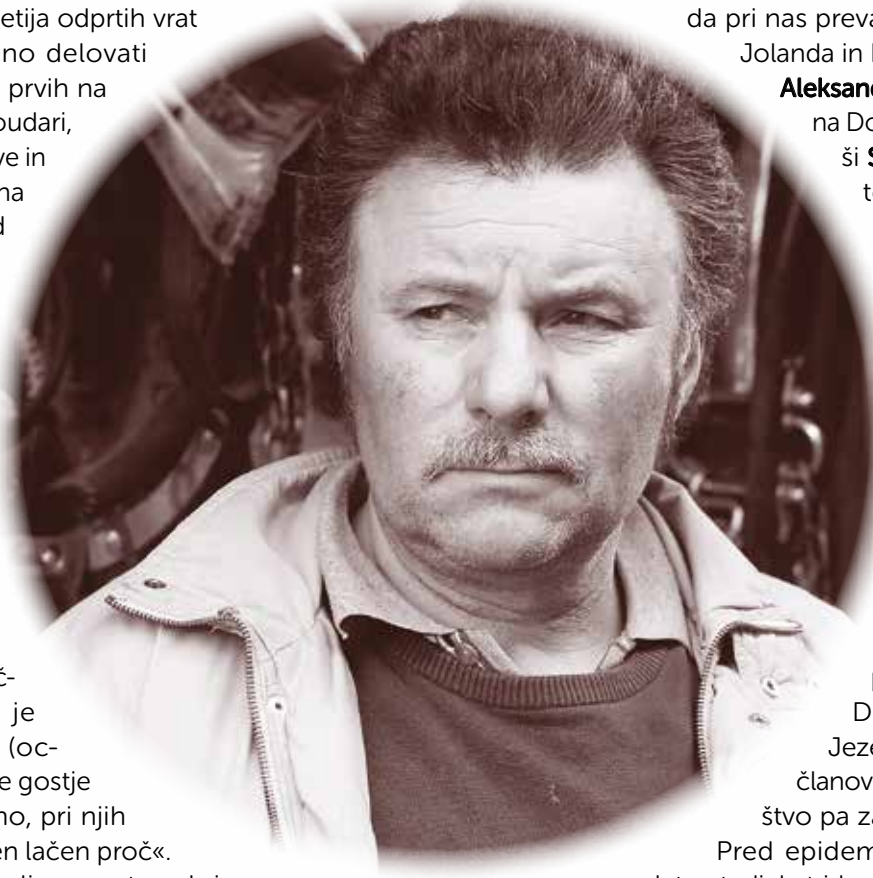
pa je leta 2014 ustanovil Društvo ljudskih pevcev

Jezercev. V skupini desetih članov pojeta oba z ženo, društvo pa zastopa kot predsednik.

Pred epidemijo covid-19 so imeli letno tudi do trideset nastopov po Sloveniji.

Letos pa so nastopili tudi na občinski prireditvi na predvečer kulturnega praznika. Ob peti obletnici delovanja so Jezerci posneli zgoščenko, v prihajajočih mesecih pa nameravajo posneti še dve. Pomembna se jim zdita ohranjanje starega načina narečnega petja in ohranjanje notranjske noše. Na Frenkovo pobudo so v sodelovanju z etnologinjo **Marijo Makarovič** oblikovali in izdelali oblačila po starih fotografijah »hmašnih gvantov«, pozneje pa še oblačila v slogu notranjske noše. Ta so bila oblikovana po motivu ljudske noše v vaški cerkvi Sv. Petra.

Frenk se v prostem času, ki ga je zadnje čase zelo malo, ukvarja tudi s popravilom ter izdelavo zapravljičkov in kočij. V lasti ima kočijo, ki je stara sto štiri leta.







### Zimski Kunaverjev pohod

Letošnji zimski Kunaverjev pohod je uspel! Zaradi lepe zimske odeje je bil to spet pravi zimski pohod! Z gamašami in mestoma z derezami. Vreme nam je bilo naklonjeno, za kratek čas je posijalo celo sonce. Več kot 30 pohodnikov je od železniške postaje na Rakeku krenilo čez Rakek, pot nadaljevalo pod železniškim podvozom v Delah na Stražnik in od tam proti Malemu naravnemu mostu, v udorno dolino Rakovega Škocjana. V Centru šolskih in občinskih dejavnosti (CŠOD) Rak v Rakovem Škocjanu so pohodnike pričakali dobrote, topel čaj in kava. Hvala vsem za zaupanje in udeležbo ter se vidimo na naslednjih dogodkih Turističnega društva Rakek! [✉ Natalija Vrhunc](#) [@ Mitja Fajdiga](#)

### Pustna nedelja

Cerknica, ki je od debelega četrta pa do pepelnice srede postala Butale, je na pustno nedeljo privabila množico obiskovalcev. Po dveh letih premora se je odvil veličastni pustni karneval z vsem, kar spada zraven. Tudi Turistično društvo Cerkniško jezero ni manjkalo. Člani društva so v hiški na tržnici obiskovalcem ponujali pijačo, tradicionalne krofe ter ocvirkovko. Vsega je letos zmanjkalo, kar dokazuje, da v Butalah ni bil nihče ne žejen ne lačen. Se vidimo drugo leto! [✉ Jolanda Cerkvenik](#) [@ arhiv društva](#)



### Pustovanje v Grahovem

V Podružnični šoli »11. maj« Grahovo je tradicija, da 9. razred na pustni torek pripravi pustovanje v šolski telovadnici. Tudi tokrat ni bilo nič drugače. Šeme iz vse Krajevne skupnosti Grahovo so imele lepo pustno popoldne. Glasbe, plesa in dobrot ni manjkalo. Devetošolci so izbrali tudi najlepše maske in pripravili bogat srečelov. [www.cerknica.si](http://www.cerknica.si) [@ Ljubo Vukelič](#)



### Skavtsko zimovanje

Pa smo ga dočakali! Naše mega skavtsko zimovanje! Februarja smo se vsi cerkniški skavti odpravili v Skavtski okoljski center v Kočevski Rog, kjer smo skupaj preživeli nepozaben konec tedna. V svetu Vojne zvezd smo se padawani skupaj z mojstri jediji pred kloni zatekli na ledeni planet Ilum, kjer smo se urili v različnih veščinah, dokazali svoj pogum in na koncu nam je prek vseh ovir uspelo najti pot do kristalov, ki so nam pomagali pri povezovanju s Silo. Bilo je sneženo, bilo je veselo, morda malce mokro, prav zagotovo pa nepozabno! Mi se polni novih spominov in prijateljstev vračamo nazaj, za konec pa – naj vas spremlja Sila! [✉ Lara Istenič](#) [@ Nika Ivančič](#)



### Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V februarju sta 90. rojstni dan praznovala **Ana Marija Obreza** iz Selščka in **Franc Kovačič** iz Cerknice.



## Čebelarstvo Rakek z novim vodstvom

✉ Miroslav Juvančič 📷 Žak Strle

Rakovški čebelarji so januarja opravili pregled dela v preteklih letih in izvolili novo vodstvo. V letu 2022 so bile izvedene vse pomembnejše naloge, obiskali smo Celjski sejem, čebelarji praznik v Dolenjskih Toplicah, dokončali obeležje učitelju in čebelarju Janezu Poženelu in izpeljali dan odprtih vrat pri čebelarstvu Turk, ki so se ga udeležili šolarji podružnične šole na Uncu. Pregledali smo tudi aktivnosti društva v obdobju 2011 do danes. Lahko se pohvalimo s čebelarstvo razstavo, razvitjem prapora v okviru 110-letnice delovanja, izdajo knjige Kronika čebelarstva na Rakeku, promocijskim čebeljakom na Cerkniskem jezeru. S 25 na 51 se je povečalo tudi število naših članov. Zbrane čebelarje so na občnem zboru nagovorili: veterinarica **Suzana Skerbiš**, član upravnega odbora Čebelarstva Slovenije **Franko Dolgan** in predsednik Območnega združenja čebelarstev Cerknica **Edo Vičič**.



V nov upravni odbor (UO) Čebelarstva Rakek so bili izvoljeni: predsednica **Vida Winkler**, tajnica **Liljana Intihar**, blagajnik **Franci Albreht** ter člani **Niko Matičič**, **Brigita Modic** in **Tomo Žagar**. Podelili so tudi priznanja AJ III. stopnje, ki so jih prejeli **Anton Bajt**, **Oliver Cantarutti**, **Niko Matičič** in **Ingrid Matičič**.

Ob zaključku so člani UO predsednico Vido Winkler, blagajnika Francija Albrehta in tajnika **Miroslava Juvančiča** presenetili s spominskim darilom za njihovo dolgoletno in uspešno delo. Darilo – vitraj čebelarstva kozarca s čebelami – je naredila Ingrid Matičič. ■

## Pomladni sejem

✉ Natalija Vrhunc

Vabljeni na pomladni sejem, ki bo na ploščadi pred rakovsko pošto v soboto, 18. marca, z začetkom ob 10.00. Organizira ga Turistično društvo Rakek.

Letošnji pomladni sejem bo potekal malo pred pomladnim enakonočjem, zato vas vabimo, da skupaj obeležimo prihod pomladi! Geslo letošnjega pomladnega sejma je Lokalno – zdravo – samooskrbno – skupnostno. Sejem bomo odprli ob 10.00, ko se bo začela izmenjava semen in sadik! Vsi, ki imamo vrtove, imamo zagotovo nekaj semen ali sadik viška – prinesite jih in zamenjajte za druga semena in sadike ali pa jih podarite. Na sejmu bo tudi priložnost, da izmenjate lončnice, ki ste jih razmnožili sami ter vam jih je žal zavreči ali pa ste se katere od njih naveličali.

Za odrasle bo ob 10.00 na programu predavanje o divji hrani, ki bo z mini delavnico in degustacijo trajalo eno uro. Izvedla ga bo **Lili Mahne**.

Od 11.00 do 12.00 bo potekala otroška ustvarjalna delavnica okraševanja cvetličnih lončkov. Vsak otrok bo lahko odnesel domov svoj lonček, v katerega bo posadil svojo čebulico. Predavanje in delavnice bomo izvedli v sodelovanju s knjižnico na Rakeku in Kulturnim društvom Rak Rakek. Pričakujemo prijetno druženje, možno pa bo kupiti tudi kakšno lepo darilce lokalnih umetnikov in se posladkati. ■



## Druženje na praktičnih delavnicah

✉ Mihaela Klančar 📷 Ljubo Vukelič

Zavod zeleni hrast, ki ima svoje prostore v Begunjah in je izvajalec osebne asistencije, trenutno nudi storitve uporabnikom iz občin Cerknica, Loška dolina, Bloke in Postojna. Po najboljših močeh se trudimo uporabnikom nuditi strokovne in kakovostne storitve. Tudi z organizacijo praktičnih delavnic, na katerih se družijo, ohranjajo in urijo svoje psihofizične sposobnosti ter si popestrijo dan. Komaj že čakajo na naslednjo delavnico – pred veliko nočjo bomo barvali pirhe, seveda pa k pirhom spada tudi potica ... In ponovno bo dišalo ...

V decembru so se uporabniki družili ob peki dobrot, s katerimi smo se vsi sladkali vse do novoletnih praznikov. V tednu pred pustom je pri nas dišalo po krofih, miškah z jabolki, miškah z rozinami, pohanju in krških flancatih. Tako v tradicionalnih kot v modernejših izvedbah, saj so med našimi prostovoljkami tudi profesionalne kuharice. Kot zanimivost naj povem, da smo tokrat porabili 12 kg moke ... Ko zaposleni na Zavodu zeleni hrast vidimo, da so naša prizadevanja pri uporabnikih odlično sprejeta ter da so zadovoljni in veseli, da jim popestrimo dan, sta naše zadovoljstvo in motivacija za nadaljnje delo še večja. Z veseljem načrtujemo nove dogodivščine. Če koga zanima naše delo in bi se nam rad pridružil – lepo vabljeni. ■





## Kulturni praznik v Ljubljani

8. februar je slovenski kulturni praznik, posvečen spominu na slovenskega pesnika, doktorja Franceta Prešerna. Članice in člani Društva upokojencev Rakek smo se z vlakom odpeljali v Ljubljano. Sprehodili smo se do Prešernovega trga, kjer vsako leto že tradicionalno poteka recital Prešernovih pesmi, ki jih berejo številni znani igralci in igralka ter drugi kulturni delavci. Kako izjemno Prešernova poezija zveni, če jo deklamirajo profesionalci! Mnogi muzeji in galerije so pripravili raznolik program za vse generacije. V nekdanji Uršulinski šoli smo si ogledali Slovenski šolski muzej s stalno razstavo Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja. Obujali smo spomine na pretekle čase našega otroštva, ko smo sedeli v šolskih klopeh. Za obiskovalce so pripravili prikaz učnih ur za časa naših babic. Učitelji in učiteljice so takrat uporabljali stroge učne metode in tudi kazni. Obiskali smo Prirodoslovni muzej in tako spoznavali še svet narave. Osrednji razstaveni predmet je zagotovo okostje mamuta, ki je staro okoli 20.000 let, našli pa so ga v Nevljah pri Kamniku. Prijetno presenečeni smo bili nad množico ljudi, med katerimi so prevladovali družine in mlajši obiskovalci. Naslednja točka našega ogleda je bila Narodna galerija, ki hrani največjo zbirko likovnih del na slovenskem ozemlju. Tu je na ogled tudi ena največjih baročnih umetnin Ljubljane, originalni Vodnjak treh kranjskih rek Francesca Robbe. Za konec smo si ogledali še Moderno galerijo z deli moderne in sodobne umetnosti 20. stoletja. ■



## Nitke nas povezujejo

Skupina Nitke nas povezujejo, ki se je pridružila akciji kvačkanja odej za starostnike, je za stanovalke in stanovalce DEOS, Centra starejših Cerknica spletla 95 odejic. Odejice pisanih barv so namenjene predvsem tistim, ki so na invalidskih vozičkih, da jih grejejo tako v domu kot na sprehodih. Poleg skupine Nitke nas povezujejo so stanovalce z obiskom razveselili tudi otroci iz Vrtca Martin Krpan Cerknica, Enota Grahovo. Otroci so za stanovalce pripravili prigržen pevski nastop, ki mu je sledil še nastop Tria Odsev. Otroci iz Grahovega in Cerknice so s seboj prinesli tudi svoje unikatne slikice, ki jih je uokviril **Branko Celin**, partner **Darje Zgonec**, idejne vodje projekta Nitke. Slikice so dobili tisti, ki niso prejeli odejic. Veseli smo, da so tako vsi stanovalci v spomin na prečudovit dogodek prejeli čudovita, unikatna, predvsem pa neprecenljiva darila, ki jih bodo tako ali drugače grela. Vsi se srčno zahvaljujejo za iskreno dobrodelno gesto, ki ne bo pozabljena. Nič ni lepšega od preproste pozornosti, narejene z ljubeznijo. ■



## Prvi rojstni dan Lekarne Cerknica Center

14. februarja 2022 je Cerknica dobila novo lekarno. Na povabilo **Erike Hrobat** in **Mateje Podobnik Udovič**, zaposlenih v Lekarni Cerknica Center, je župan **Marko Rupar** ob prvi obletnici delovanja obiskal lekarno. Kot se za rojstni dan spodobi – torta ni manjkala.

Lekarna Ljubljana že eno leto nudi storitve tudi v centru Cerknice, na naslovu Cesta 4. maja 61. Po besedah župana je Cerknica nujno potrebovala novo enoto lekarne, še posebej pa se je to izkazalo v času epidemije. Veseli ga, da ima Lekarna Ljubljana tudi širše poslanstvo – poleg zagotavljanja lekarniških storitev in preskrbe z zdravili namreč podpira tudi društva in organizacije v lokalnih okoljih.

Erika Hrobat in Mateja Podobnik Udovič ugotavljata, da kar nekaj občanov še vedno ne ve za novo enoto lekarne. Sicer pa opažata, da so stranke lekarno vzele za svojo, saj prostor omogoča, da proizvode same v miru pogledajo, za nasvet pa lahko seveda kadar koli povprašajo tudi farmacevtko. Lekarna Cerknica Center obratuje od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure. ■





## Coprniško zmajevanje

V Cerknici so se v pustnem tednu zvrstili številni dogodki, združeni v program Coprniško zmajevanje. Kaj pa je Coprniško zmajevanje? V Pustnem društvu Cerknica, organizatorju pustnih dogodkov, pravijo, da je to čas, ko znorijo Butalci, coprnice poletijo nad Slivnico, ko čisto pravi zmaj pozdravi obiskovalce pustnega rajanja v Butalah, skratka praznovanje maškar vseh vrst. In več tisoč šem od blizu in daleč je imelo v Butalah kaj videti in slišati.

V torek, 14. februarja, je bilo odprtje tradicionalne pustne razstave v Galeriji Krpan, pod katero so se podpisali »butalski pustoisti« **Božidar Strman - Mišo, Martin Petrič, Bor Šparemblek, Mitja Manček** in **Miha Razdrih**. Gre za razmislek o pustnem stanju duha, ki ga vsak vidi po svoje, s svojimi očmi, v svojih tehnikah in inštalacijah. Obiskovalci so uživali tudi v prvem javnem pustnem podcastu, v katerem je Lojz Pustni gostil pustarje, ki so zaznamovali skoraj pol stoletja organiziranega maškaranja na Cerkniškem. Razstava, ki sta jo pripravila Društvo notranjskih kulturnikov Krpan Cerknica in Pustno društvo Cerknica, je v času urnika galerije na ogled še do 9. marca.



Razstava v Galeriji Krpan



Predaja oblasti

Na debeli četrtek župan občine Cerknica tradicionalno preda oblast Županu Butalskemu. »Žaganje babe« pravimo slavnostnemu odprtju pustnih prireditev, ime dogodka pa izhaja iz minulih časov. Včasih so mame otroke poslale v mesto, naj gredo gledat, kje žagajo babo. One so imele čas, da so napekle dobrote, otroci pa so se zamotili v iskanju kraja tega grozodejstva. Babe seveda nikjer niso žagali, to je bila le potegavščina, ki je otročad odtegnila od doma, dišečega po ocvirkovki, krofih in pohanju.

V petek, 17. februarja, sta v šotoru na parkirišču Trikotnik nastopila Ansambel Stil in Tanja Žagar, v soboto, 18. februarja 2023, so ga do zadnjega koticčka napolnili Kokselsi in Dejan Dogaja bend.



Vstopnice za sobotno prireditev so bile razprodane. (© Tine Šubic)



Petkova zabava (© Tine Šubic)





TV Čohovo

Med pustnimi prazniki pa je oddajal tudi butalski TV program – TV Čohovo. Obiskovalci so si lahko dramsko butalsko igro, ki vključuje glasbene točke, novice, šport, kulturo, resničnostni šov, letno dezinformativno oddajo Butalnik in seveda tradicionalni govor Župana Butalskega v Kulturnem domu, ogledali 16., 17. in 21. februarja.



Otroška maškarada v športni dvorani



Butalogija za najmlajše



Na pustno soboto je bila v Kulturnem domu Cerknica dopoldne na ogled predstava Butalogija za coprnice in coprnike, popoldne pa se je zabava preselila v Športno dvorano Cerknica. Ob spremljavi Butalcev in čarovnic so nastopili Challe Sale, Plesni klub Evora ter Mažoretni twirling in plesni klub Mace Cerknica.

Vrhunec pustnega dogajanja pa je bil 19. februarja, ko se je na ulicah Cerknice točno okoli 12.32 odvil tradicionalni pustni karneval, ki obiskovalcev zagotovo ni pustil ravnodušnih. Zabava se je na ploščadi kulturnega doma nadaljevala z Modrijani. V Cerknico je prišlo več tisoč ljudi. Karneval je na VIP tribuni spremljala tudi predsednica Državnega zbora RS **Urška Klakočar Zupančič**. Sprejela sta jo župan **Marko Rupar** in predsednik Pustnega društva Cerknica **Matjaž Knap**. V Pustnem društvu Cerknica, ki so zahteven program uspešno izpeljali, so z obiskom, predvsem pa z organizacijskim in vsebinskim napredkom dogodkov, zadovoljni.



Pustni karneval



Užaloščena povorka



Od pustnega dogajanja smo se poslovili na pepelnično sredo na najstarejši pustni prireditvi v Cerknici. »Baje so od pamtiveka kurili pusta na mostu. Menjali so se pusti, ljudje, mostovi in države, a tradicija ostaja,« pravijo v Pustnem društvu Cerknica. In tudi letos se ji s pokopom pusta niso izneverili, oblast pa v spravnem duhu znova predali »posvetni oblasti«.



Avtorica: **Marija Hribar**

## Podobice, ki jih hranijo Notranjci, 3. del

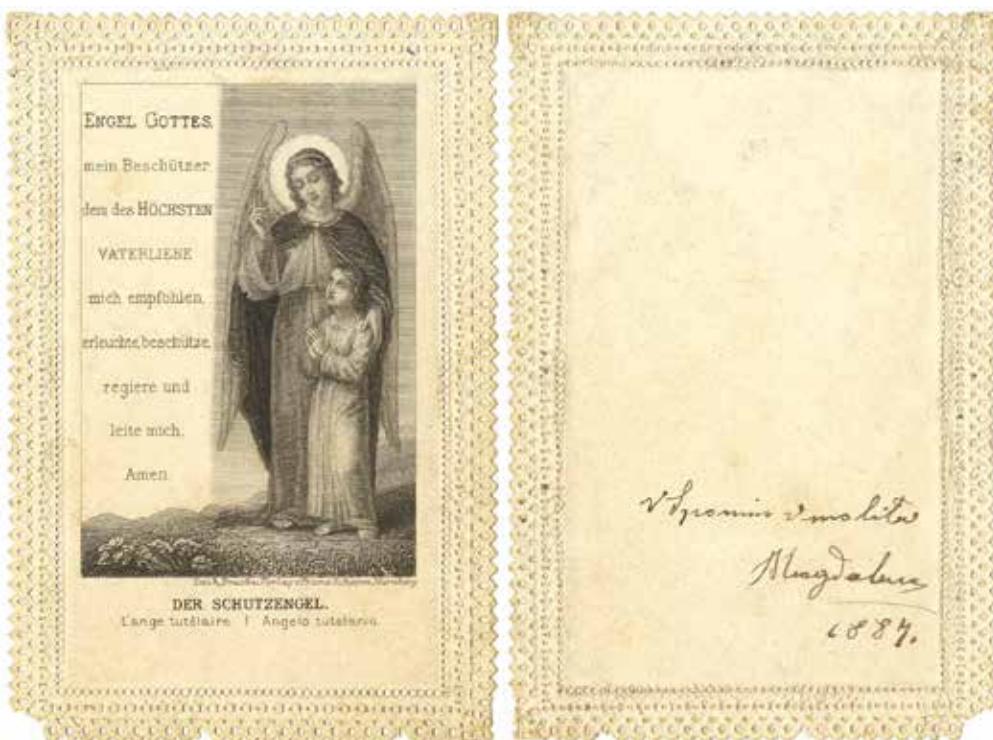
Stare podobice prinašajo zanimive podatke o ljudeh in dogodkih. Najdragocenejše so tiste z rokopisnimi zabeležkami, kot sta to podobici svete Ivane Orleanske in Magdalene Gornik. Sprejemnica v Družbo treznosti spominja na boje med »trezniki« in »zmerniki«. Ameriški podobici iz pozabe obujata duhovnika Mateja Kebeta in Albina Klammerja iz Dolenje vasi.

### Sveta Ivana Orleanska in Magdalena Gornik

**Jeanne d'Arc** oziroma **Ivana Orleanska** (1412–1431) je francoska narodna junakinja, svetnica, kot mladoletna je zaslišala glasove, prikazovale so se ji podobe, ki jih je imela za svetnike. Glasovi so jo nagovarjali, naj prežene Angleže iz Francije in poskrbi, da bo prestol zasedel Karel VII. Dosegla je, da je poveljevala francoski kraljevi vojski in jo popeljala v številne zmage, ki so dejansko omogočile kronanje Karla VII. Leta 1431 so jo na sodnem procesu pred cerkvenim sodiščem obtožili krivoverstva in jo na trgu v Rouenu privezali na grmado in zažgali. Leta 1920 so jo – po skoraj



Sl. 1: Sveta Ivana Orleanska, 8 x 12 cm, zbirka Joži Mele (© Marija Hribar)



Sl. 2: Magdalena v spomin, mere 7,6 x 11,4 cm, zbirka Joško Cerkvenc (© Katarina Skuk)

500 letih – razglasili za svetnico rimskokatoliške cerkve.

Na podobici svete Ivana (slika 1) ni prikazana kot bojevnik na konju z zastavo, temveč kot preprosta pastirica in predica. Na hrbtni strani lahko preberemo rokopisno posvetilo, ki ga je **Tilki (Matildi) Klammer** (1913–1988), bodoči cerkniški učiteljici, napisala prijateljica Tea: »Da bi kot učiteljica tako lepo varovala svojo deco, kakor na tej sličici svoje ovce sveta Ivana, Ti želi Tea.« Pod motivom je naveden francoski slikar (Ferdinand) Lematte, podobica je izšla pri založbi Braun v Parizu.

**Podobica s podpisom mistikinje Magdalene Gornik** Magdalena Gornik (1835–1896) se je rodila v vasi Janežiči,



Sodražica, umrla pa v Petrinjih. Pokopana je pri Mariji Snežni na Gori nad Sodražico. Prvič se ji je Mati Božja prikazala na njivi leta 1847, sledili so zamaknjenja, videnja, stigme. Leta 1867 se je Magdalena skupaj s sestrama preselila na Bloke k župniku Janezu Kapleneku, kjer je ostala vse do njegove smrti leta 1893, potem pa odšla nazaj na Goro, kjer je leta 1896 umrla.

Očitno je Magdalena obiskovalcem podarjala lastnoročno podpisane podobice, kar dokazuje tudi 1898 objavljen prispevek v Zgodnji Danici: »Podarila mi je pred odhodom tudi podobico v spomin, na katero je zapisala svoje ime. Še to naj povem, da je bila z obiskovalci zelo prijazna, da, nekako prikupljiva, tako da se ni bilo lahko ločiti od nje.«

O tem, da so jo obiskovali ljudje različnih stanov, piše v listu Zadrugar leta 1932 tudi Ivan Frole: »Lepo kočijo kneza Windischgrätza sem videl skoro vsako veliko noč pod farovškim kozolcem.«

Na podobici (slika 2) je upodobljen angel varuh, na hrbtni strani pa sta Magdalenin lastnoročni zapis in podpis: »V Spomin v molitev Magdalena 1887.« Podobica s perforirano obrobo je izšla v Nürnbergu pri založbi Franz Schemm. Podobica (slika 3) je bila izdana ob Magdalenini smrti leta 1896. Kongregacija za svetnike je 23. novembra 2021 izdala dovoljenje, s katerim lahko



Sl. 3: Podobica ob Magdalenini smrti, mere 7,2 x 11 cm, hrani MH (© Katarina Skuk)



nadškofija začne uradni postopek za beatifikacijo in kanonizacijo Magdalene Gornik.

### Sprejemnica Družbe treznosti

Družbo treznosti je v ljubljanski škofiji leta 1902 ustanovil ljubljanski škof Jakob Missia, ki je že leta 1887 nastopil proti pijančevanju. V polemiko se je – kot zagovornik alkoholične zmernosti – s prispevki, ki so izhajali v mesečniku Cvetje in trnje, vključil tudi pater in jezikoslovec Stanislav Škrabec, ki jo je utemeljeval tudi z verskega vidika, saj kar je Bog ustvaril, je dobro. Razlog alkoholizma je človeška slabost –



Sl. 4: Sprejemnica Družbe treznosti, 13,7 x 27,5 cm, zloženka na šestih straneh, zbirka Anton Cvetko (© Marija Hribar)



Sl. 5: Spomin nove maše, mere 4,8 x 10,1 cm, zbirka Anton Cvetko (© Marija Hribar)

nezmernost, zlo je v zlorabi alkoholnih pijač, ne pa v žganju, vinu itd., alkohol sam na sebi ni zlo. S prispevki je odklanjal fanatizem nasprotnikov iz protialkoholnega gibanja.

Podobica oziroma sprejemnica (slika 4) prinaša Kristusovo glavo s trnjevo krono ter vzklik Žejen sem! Pod tem je upodobljen patron Družbe Janez Krstnik, ki ob reki Jordan pridiga spokornikom. Motiv zaključujejo stavki iz Lukovega: Vina in močne pijače ne bo pil ter Matejevega evangelija: Sekira je drevesom že na korenino nastavljena. Poleg tega sprejemnica prinaša Zavezo ali sklep, Molitev za popolno zdržnost in Odpustke družbe. Na hrbtni strani so natisnjena Pravila družbe treznosti, družba je imela dve stopnji: I. Oni, ki ne pijejo nikakih opojnih pijač in II. Oni, ki ne pijejo nikaškega žganja; druge pijače uživajo zmerno, toda redno vsak dan ne. Kdor se je vpisal v Družbo treznosti, je moral vsaj eno leto spoštovati njena pravila. Če se tega ni držal, so ga izbrisali. Vsako leto so na dan Janeza Krstnika zavezo obnovili še za eno leto.

### Podobici iz Amerike Duhovnik Matej (Matevž) Kebe

Janez Kebe je o Mateju Kebetu (1883–1969) tako zapisal: »Na Dolenjem Jezeru sva bila rojena dva duhovnika: Matevž Kebe (Antonov Kebeč) in jaz – pisec teh vrstic. Matevž Kebe je še mlad odšel z brati in sestrami v ZDA in tam študiral bogoslovje. Dolga leta je bil župnik v Pittsburgu, kjer je umrl v visoki starosti. Govoril je zelo lepo slovenščino, čeprav je od mladosti živel v tujem svetu.«

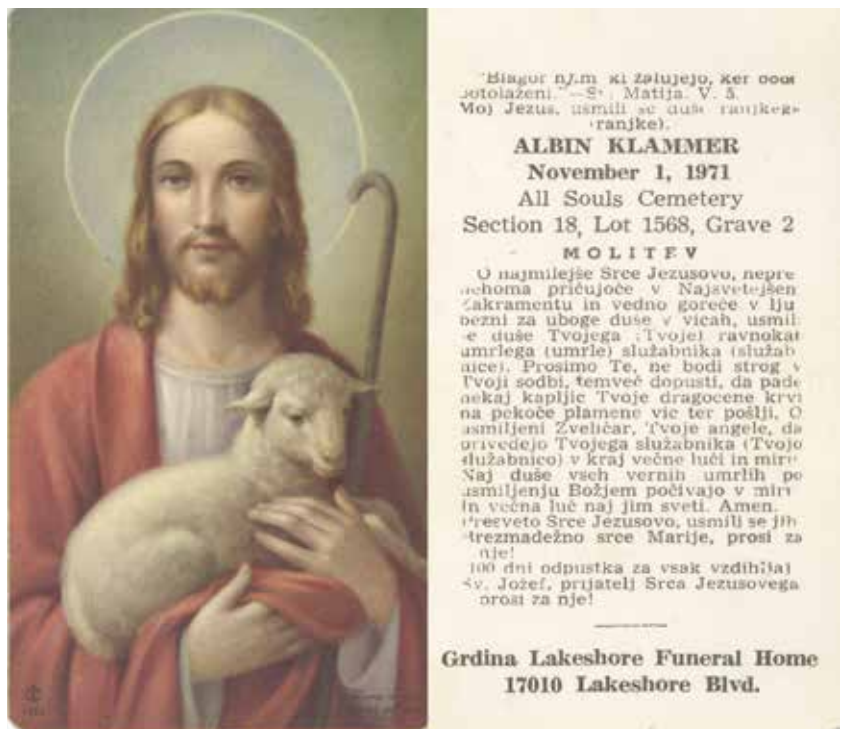
Duhovnik Matej Kebe (Charleroi, PA) je bil tudi eden izmed 13 delegatov, ki so se udeležili ustanovnega shoda »Slovenske

Lige«, potekal je 11. marca 1915 v Chicagu. Delegati so protestirali »proti nemškemu nasilju, proti krutemu zatiranju narodnih nedolžnih žrtev po avstro-ogrski vladi, proti nesramnemu barantanju s slovenskimi pokrajinami, proti temu, da bi bile kdaj naše slovensko Primorje, ali sploh kak del našega ozemlja last Italije, ali kakega drugega naroda. Zahtevali so, da se združi vse Slovence v eno samoupravno celoto, za katero velja načelo svobode, enakopravnosti in bratstva.« Vseh 13 delegatov se je podpisalo pod protestne točke. Med delegati je bil še en Notranjec – **Janez Jager** (Minneapolis, MN), arhitekt, urednik, urbanist.

Ameriška podobica (slika 5) je bila izdana kot spomin na novo mašo, ki jo je 2. julija 1911 v Pittsburgu v slovenski cerkvi »Marije Vnebovzeta« daroval duhovnik Matej Kebe. Zanimivo, da je za oltar uporabljena starinska beseda »altar«.

### Podobica ob smrti Albina Klammerja

Albin Klammer (1915–1971) je bil eden izmed sinov Martina Klammerja, v Dolenji vasi so imeli obrat za pridobivanje eteričnih olj. Albin je bil izučen za mlinarja in je imel svoj mlin, njegova brata Rudi in Jože sta vodila trgovino in gostilno. Po drugi svetovni vojni so Albin, Jože in Rudi emigrirali v Avstrijo, od tam pa v ZDA. Podobica (slika 6) je bila izdana ob smrti Albina Klammerja. Pokopan je na pokopališču All Souls Cemetery v Chardonu, Ohio. Na nagrobni plošči je vklesan stavek v slovenščini: Naj počivajo v miru.



Sl. 6: Spominska podobica, mere 5,8 x 10,3 cm, zbirka Joži Mele (© Marija Hribar)

Viri in literatura:

1. Glasilo K. S. K. jednote, Chicago, 17. marca 1915, str. 1
2. Joži Mele, ustno, februar 2023
3. L-k: Magdalena Gornik, v: Zgodnja Danica, 25. 3. 1898, str. 93
4. Kebe, J.: Cerkniško jezero in ljudje ob njem, 2011, str. 419 in 700
5. Kraljič, M.: Magdalena Gornik, 2008
6. Oražen, M.: Škrabčeva polemika o protialkoholnem gibanju, v: Škrabčeva misel III, 1999, str. 31–49
7. Wright, N.: Izjemne ženske, 2018, str. 6–8
8. <https://www.findagrave.com>



Avtorica in fotografinja: Štefka Šebalj Mikše

# Kruh

**Kruh je osnovno živilo iz testa, ki ga sestavljajo najmanj moka, voda in vzhajalno sredstvo, navadno kvas. Skoraj vedno je v testu prisotna tudi sol. Pri nekaterih vrstah kruha se osnovnim sestavinam pridružijo še začimbe in cela zrna, ki včasih služijo tudi okraševanju.**

Kako je potekala peka vsakdanjega kruha še v sredini 20. stoletja na podeželju, je povedala **Francka Zgonc** iz Dolenjih Otav: »Mama je pekla kruh in mu dodajala krompir, ker ga je bilo pri hiši več kot pšenice. Zvečer je pripravila kvas. Skuhala je krompir in nanj dala kvas. Zgodaj zjutraj naslednji dan je zakurila v peči, da se je ta segrela. Pripravila je moko, največkrat črno, v leseni »mentrgi«. V moko je položila kvas in zmečkan krompir, mlačno vodo in sol. Kvas in krompir je navadno že zvečer ali zgodaj zjutraj zmešala in ju dala kot vzhajan krompirjev kvas v jamico moke. Zamesila je testo in ga pustila vzhajati. Ko je to že nekoliko vzhajalo, je napravila hlebce in jih položila v peharje. V posamezen pehar je še prej položila platneno kuhinjsko krpo, položila na njo hlebec in ga najprej pokrila z enim koncem, nato pa še z drugim ter ga pustila vzhajati. Ko je testo že dovolj vzhajalo, je pripravila lesen lopar. Nanj je potresla malo zdroba ter nanj položila hlebec. Lopar s hlebcom je dala v pripravljeno peč, ki je morala biti dovolj vroča. Ali je peč zares dovolj segreta, je preizkusila tako, da je roko stegnila v istje, to je v peči prostor pred začetkom dimnika. Moralo je biti tako vroče, da roke zaradi prevelike vročine ni mogla obdržati tam. Če je bila v peči prej še žerjavica, jo je z grebljo malo podrsala, da je zgorela, in jo pogrebla k izhodu v istje. Če peč ni bila dovolj vroča, je dodala malo drobne šume, majhne butarice vejic, da je v peči hitro zagorelo in se je dovolj segrela. Pomembno je bilo, da je bila peč pripravljena, kruh pa dovolj vzhajan. Mama je za peko pripravljen kruh, preden ga je z loparjem



položila v peč, prekrizala z roko in po hlebcom z nožem naredila tri zareze. V peči se je kruh pekel eno uro. Ko je bil približno 15 minut v peči, ga je malo premaknila, da se ni prijel, potem pa je peč zaprla s pločevino in vrati. Kruh z dodano moko iz makonce ali ječmena je pekla nekoliko več časa. Po eni uri

je tako pečen kruh pobrala iz peči in ga pokrila s kuhinjsko krpo. Odložila ga je v topel in ne hladen prostor. Ko se je kruh ohladil, ga je spravila v shrambo. Pri peki ima kruh v peči dovolj zraka, da gre iz njega ven para.«

Da je bil kruh lahko tudi darilo, je bilo zaslediti v knjižici »Popis slavnosti, katere so se priredile v Logaškem političnem okraju 1888. leta v proslavljanje štiridesetletnice vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Josipa I.« V občini Begunje je po končani slavnosti, domov grede, vsak otrok pri šolskih vratih prejel eno štruco kruha, za katerega so premožnejši možje darovali nekaj goldinarjev.

Kuhinjski nož (na fotografiji), ki je najbrž razrezal precej hlebcev kruha, sem prejela od babice Antonije Mikše, rojene Zrimšek, leta 1906, njej ga je zapustila njena mati Marija Zrimšek, rojena Mulec, leta 1864. Iz obrabe rezila je sklepati, da je res tako. Babica ga ni uporabljala, ampak ga je ohranila kot pomnik preteklega časa.

Literatura in viri:

1. Ribnikar, Vojteh: Popis slavnosti, katere so se priredile v Logaškem političnem okraju 1888. leta v proslavljanje štiridesetletnice vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Josipa I., Društvo učiteljev in šolskih prijateljev Logaškega šolskega okraja, 1888
2. Francka Zgonc iz Dolenjih Otav, ustno, februar 2020.
3. [www.sl.wikipedia.org/wiki/Kruh](http://www.sl.wikipedia.org/wiki/Kruh)

## Predstavitve romana o generalu Maistru

V sredo, 1. februarja, je Notranjsko domoljubno društvo General Maister Unec v dvorani Gasilskega doma Unec pripravilo predstavitev romana Junak, avtorja **Andraža Babška**. Predstavitve romana je vodil zgodovinar **Aleš Arih** iz Maribora.

Andraž je pri svojih petnajstih letih napisal knjigo, zgodovinski roman o generalu Maistru. Njegovo delo je leta 2022 zmagalo na razpisu za izbor novega romana založbe Kulturni center Maribor. Komisija je bila presenečena, ko je ugotovila, da je avtor najstnik, sedaj dijak 2. letnika Konservatorija za balet in glasbo Ljubljana.

Roman temelji na resničnih dogodkih v času vojne za severno mejo. »Z generalom Maistrom sem se srečal že kot otrok v predšolskem času.

Njegova osebnost me je pritegnila in tako sem zgodovinskimi dejstvi, do katerih sem se dokopal s pomočjo knjig in drugih virov, dodal še nekaj svoje ustvarjalnosti,« je povedal Andraž Babšek, ki mu je za knjigo čestital tudi župan občine Cerknica **Marko Rupar**. Večer so glasbeno obarvali člani Pevskega zbora Dragonarji generala Maistra Unec. ■

www.cerknica.si @ Ljubo Vukelič





# V Gasparijevem letu

**Odločitev, da Občina Cerknica leto 2023 proglasi za Gasparijevo, je obrodila že nekaj sadov. Kot je bralcem Slivniških pogledov že znano, smo začeli leto z zanimivo razstavo o Maksimu Gaspariju v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC). Del razstave bo v naslednjih mesecih gostoval v podružnicah KJUC v Starem trgu, v Novi vasi in na Rakeku.**

Predstavitev monografije o našem umetniku na Gasparijev rojstni dan, 26. 1. 1883, prav ob 140. obletnici, je bil pomemben mejnik za poznavanje slikarjevega življenja in dela. Tudi slovesna prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku je bila v znamenju našega umetnika. Številna društva iz naše občine so prek Gasparijevih razglednic na izviren način prispevala k prazniku. Oba dogodka sta potekala v Kulturnem domu Cerknica, na katerem nas ličen transparent opominja na Gasparijevo leto. Transparent je izobešen tudi na cerkniški knjižnici.

V tem letu društva v naši občini in po Sloveniji pripravljajo številne dogodke, da s svojim prispevkom počastijo to leto. V prihodnjih letih Slovenski etnografski muzej v Ljubljani načrtuje več večjih razstav. Ena od njih bo leta 2024 posvečena Maksimu Gaspariju, ki je v Etnografskem muzeju deloval kot restavrator. Predstaviti ga želijo kot



umetnika, ki je s svojo interpretacijo etnografske dediščine ustvaril prepoznavno podobo večinskega slovenskega prebivalstva v 20. stoletju in s tem znatno vplival na njegovo likovno obzorje.

## Selšček – otroški začetki v umetnosti (povzetek iz monografije)

Bil je petek, 26. januarja 1883, ko je domačinka Ivana Gaspari (rojena Švigelj) rodila prvega od šestih otrok. Jakob, Maksimov oče, je bil po rodu Furlan in se je priženil na bogato kmetijo. Maksimova otroška leta so bila brezskrbna, rastle je na lepi planoti, obdani z gozdovi, polja so bila skrbno obdelana, prijateljstvo za igro je bilo veliko. Čut za umetnost mu je mati, za katero Gaspari pravi, da je bila dobra risarka, položila že v zibel. Prvi spomini na otroška leta so bili v znamenju risanja v pesek, nato s kredo po stenah, vratih, omarah – nobena površina skratka ni ostala nedotaknjena s poslikavo. »Mati me ni pohvalila za to, grajala pa me tudi ni.«

Maksim je obiskoval ljudsko šolo v Begunjah pri Cerknici, le slaba dva kilometra od doma. Hodil je po prašni cesti po »Vikleči dolini«, velikokrat ga je spremljal njihov pes Reks. Tudi v šoli je risarski talent lepo unovčil.

»Prva zaresna slika, ki sem jo narisal, se je imenovala »Jernejeve muhe«. Učitelj Janko Leban nam je v šoli razlagal o Turkih. Povedal je zgodbo, kako so davno nekoč Turki napadli Begunje. Cerkev svetega Jerneja v Begunjah je imela takrat še tabor. Vaščani so se pred prihodom Turkov zaprli v obzidje in nemočno gledali prihod sovražnika. Učitelj govori, otroške oči so velike in tišina je v razredu. Nakar pove rešitev, kako so Meniševci pregnali sovražnika, ki jih je napadal. Po vasi so vaščani hitro pobrali vse ulnjake in jih prinesli za obzidje ter počakali na Turke. Ko so le ti prišli do obzidja, so vaščani nanje pometali panje in nepridipravi so dobili na glave lep sprejem. Panji, polni čebel, so padali nanje in od presenečenja, panike in bolečih pikov čebel so se razbežali tja, od koder so prišli in se niso nikoli več vrnili v te kraje.«

Učiteljeva zgodba se je otrokom zasukala v spomin in za nalogo so dobili, da jo napišejo ter jo naslednji dan predstavijo v razredu. Gaspari je po poti domov razmišljal, kako bi to napisal, nikakor mu ni šla zgodba v pisane besede. Doma je vzel kos papirja in barvice ter začel risati zgodbo po svoje. Ni vedel, kako bi sliko poimenoval, razmišljal je o dogodku, Turkih, čebelah, rešitvi, panjih ter se spomnil. Risbi je dal naslov »Jernejeve muhe«. Naslednji dan je svojo umetnino dal učitelju, ki pa je bil na začetku precej nejevoljen, da to ni napisana zgodba, temveč risba na papirju. Po premisleku pa je učitelj le razumel, da Maksim težko zbere in napiše besede, poznal pa je njegovo veselje do risanja. Njegovo umetnino je pred razredom pokazal in pohvalil ter Maksimu dejal: »Nekoč boš postal pomemben umetnik.« Maksim je od veselja in ponosa po pouku tekel domov in vse povedal materi.

To je ta »muhasta« zgodba, ki jo je mali Maksim doživel med šolanjem v Begunjah pri Cerknici, kjer je obiskoval prve štiri razrede ljudske šole od leta 1890 do 1894. Naslednje leto sta ga starša poslala v ljubljansko realko.



## Združeni ob umetnosti

Z besedami si predajamo misli, z umetnostjo pa drug drugemu podarjamo čustva. Tako stopamo v prostor kulture, ki je množstvo vseh stvari, zbranih skupaj, da bi prijateljemale. Takšno prijateljstvo smo spletili tudi člani treh sekcij Kulturnega društva (KD) Rak Rakek, saj smo 6. februarja v počastitev slovenskega kulturnega praznika v knjižnici na Rakeku združili svojo ustvarjalnost. Likovna sekcija KD Rak Rakek je pripravila razstavo del z naslovom Toplo-hladni kontrasti, kar je bila potem tudi rdeča nit kulturnega programa, ki smo ga stkale članice Vokalne skupine Cluster z Mešanim pevskim zborom KD Rak Rakek. Hvala vsem, ki ste naredili ta večer nekaj posebnega. Hvala knjižnici in predsednicam vseh sekcij za organizacijo ter seveda KD Rak Rakek in Občini Cerknica za podporo. Verjamem, da nam je uspelo vzbuditi toploto, nasmeš, tiho začudenje in ponos na našo kulturo. Na njenih temeljih se je namreč gradil slovenski narod, zato naj nas vedno znova navdihuje, kajti kultura in umetnost predstavljata zakladnico najboljših človekovih idej, utrujeta našo identiteto ter krepiata moč duha. ■

☞ Silvestra Kotar ☞ Tomaž Čuček



## 15-letnica sodelovanja med cerkniško godbo in podjetjem ebm-papst Slovenija

☞ Vesna Telič Kovač ☞ Ljubo Vukelič

Kulturno društvo (KD) Godba Cerknica je na 48. božično-novoletnem koncertu podelila častni znak v zahvalo in za posebne zasluge pri delovanju društva nekdanjemu direktorju podjetja ebm-papst Slovenija **Joštu Rupniku**, ki je s svojo preprostostjo in odprtostjo ter spoštovanjem do kulture in tradicije postal prijatelj in podpornik godbe in godbenikov. Sodelovanje med godbo in takrat še podjetjem Ydria Motors, ki že dolgo podpira več lokalnih, tudi kulturnih društev, se je začelo leta 2007. Sponzorska pogodba je že prvo leto omogočila razvoj društva in ustanovitev lastne godbene šole za izobraževanje in pridobivanje mladih glasbenikov, saj je temelj za obstoj in razvoj društva prav vzgoja teh. Sredstva podjetja so omogočila nakupe inštrumentov in uniform, gostovanja doma in v tujini, udeležbo na tekmovanjih, izdaje zgoščenk, praznovanje 90-letnice ... Prav zaradi podpore podjetja in gospoda Rupnika je ravno v času njegovega vodenja godba postala eden najboljših orkestrrov na koncertni ravni v Sloveniji in sodi v sam vrh slovenskega godbeništvva. Svojemu nasledniku **mag. Alešu Poljanšku** je Jošt Rupnik ob upokojitvi preteklo leto poleg direktorskih poslov predal tudi razumevanje za potrebe in delovanje uspešnega društva, kakršno je KD Godba Cerknica. Podpora novega direktorja, ki je pokazal, da ima posluš za lokalno ljubiteljsko kulturo, ter nadaljevanje sodelovanja s **Saro Čučnik**, je najboljša popotnica cerkniškim godbenikom za snovanje novih, velikih projektov. V letu 2024 bo to zagotovo praznovanje stote obletnice društva in seveda čimprejšnja in prepotrebna obnova oziroma širitev godbenih prostorov. ■



## Žive razglednice

☞ www.cerknica.si ☞ Ljubo Vukelič

Letošnja občinska prireditev ob kulturnem prazniku je bila posvečena slikarju Maksimu Gaspariju. Domačinka **Ana Obreza** je v sodelovanju z **Mašo Simčič** pripravila program, v katerem so se projekcije Gasparijevih slik prelivale z odrskimi nastopi. Nastopili so Komorni zbor Fran Gerbič, Društvo ljudskih pevcev Jezerci, Folklorna skupina Kulturnega društva Rak Rakek, Kulturno-izobraževalno društvo Plesonoga, Kulturno društvo Menišija, Sevski potecini in **Ljoba Jenče**. Slavnostna govornica je bila direktorica cerkniške knjižnice **Marija Hribar**, ki je poudarila, da imamo kot lokalna skupnost še kar nekaj dolgov na področju ohranjanja kulturne dediščine, ki jih bomo morali v znak spoštovanja tradicije in zgodovine ter odgovornosti do prihodnjih generacij še poravnati. »S tem ko prelagamo obnove Gerbičeve, Kravanjeve hiše, se nam dediščina odmika, čedalje bolj jo bomo doživljali kot tujek, kot nekaj, kar ni naše. Vse to pripomore k izgubljanju identitete tega prostora, saj ni zavedanja, kdo smo, kaj sploh imamo. Pravijo, da je spomin in čas lahko razumljiv samo v izvornem prostoru. S tem ko se oddaljujemo od naše skupne preteklosti, od našega skupnega kolektivnega spomina, spodkopavamo temelje naše prihodnosti. Mi smo tisti, ki moramo verjeti v dediščino in udeležiti načrte,« je opozorila Marija Hribar. ■



## Na obisku na Radiu 94

Na Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica kar nekaj učencev predmetne stopnje obiskuje interesno dejavnost Prostovoljstvo. V sklopu te dejavnosti smo 31. januarja obiskali Radio 94 v Postojni. Tam so nas zelo prijazno sprejeli. Razkazali so nam svoje delovne prostore, nam predstavili način dela in nas pogostili s picami. Kar nekaj učenek je delo na radiu pritegnilo in bi v prihodnosti tudi same rade postale radijske novinarke. Nekatere pa so se lahko že na obisku preizkusile v vlogi intervjuvank, saj jih je direktorica in novinarka **Anja Curk Repič** povprašala o razlogih za obisk interesne dejavnosti, kaj jim pomeni prostovoljstvo in kako ga živijo v vsakdanjem življenju. Vse učence so skupaj zapele del pesmi Nine Pušlar z naslovom Nina, Nina, Nina. Tovrstne izkušnje so res dobra priložnost za spoznavanje poklicev.



☞ ☒ Magdalena Skuk



## Slovenski kulturni praznik

V počastitev slovenskega kulturnega praznika smo na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek združili več dejavnosti – Teden pisanja z roko, šolski pesniški natečaj in kulturno prireditev. Od 23. do 27. januarja je potekal že osmi Teden pisanja z roko. Nosilna tema je bila »Mislim tiho, pišem počasi«, ki v ospredje postavlja počasnost in umirjenost, potrebni za pisanje. V današnjem času, ko nas obkrožajo naprave, s katerimi opravimo aktivnosti

hitreje in lažje, je namreč prav, da se občasno ustavimo, umirimo svoje misli in kaj zapišemo. Naši učenci so v omenjenem tednu namenili še posebno pozornost zapisu z roko in se tako izražali pri številnih učnih predmetih, s svojimi pesmimi pa so sodelovali tudi na šolskem pesniškem natečaju, ki se imenuje: »Bodi poet slovenskih besed, jih v rime ujemi in nagrado prevzemi!« Zmagovalcem so bile podeljene nagrade na slovesni prireditvi 3. februarja, ko smo s pestrim programom počastili največjega slovenskega pesnika. **Bernard Mišič** je prav za to priložnost izdelal avtorski aranžma za slovensko himno, ki sta jo zaigrala z **Martinom Ruparjem**. Prireditev je bila domiselni preplet deklamacij, plesa in petja ter razglasitve nagrajencev pesniškega natečaja. Priznanja je podelila pomočnica ravnateljice **Urška Drobnič**, ki je prebrala zmagovalne pesmi, avtorjev **Katje Škof** iz 6. b, **Davidava Modica** iz 5. a ter **Neže Rikke Rutar** iz 8. b, čestitala vsem sodelujočim in zaželela prijetne počitnice.

☞ Maruša Nared in Silvestra Kotar ☒ arhiv šole

## Pustovanje

Na pustni torek smo se na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek zavrteli na živahnem plesu v maskah.

Siti krofov smo se po malici zbrali v športni dvorani ter se nasmejali hudomušnemu programu, ki ga je vodil sam France Prešeren, po domače »Tavesel France«, ki nam je povedal, da včasih niso poznali vsemogočih aplikacij, kot je npr. TikTok, ampak so poznali le »tok tok« na vrata. Ta dan je bil tudi mednarodni dan maternega jezika, zato so se učence in učenci poigrali z besedami in se urili v pisanju posebne pesniške oblike – činkvine ali peterke. Ob zaključku je sledila še podelitev nagrad za najizvirnejše pustne maske.



☞ ☒ Maruša Nared

## Poseben obisk

Po debelem četrtku, ko smo uradno vstopili v pustni čas in prešli pod butalsko oblast, smo na grahovski podružnici dobili prav poseben obisk. S štajerskega konca so k nam prišli koranti Kulturnega društva Rogoznica, ki jih vodi **Uroš Cajnko**, naš učitelj geografije in zgodovine. Pripravili so nam kratek kulturni program, v okviru katerega smo se seznanili z etnološko tradicijo Dravskega in Ptujkega polja ter Haloz. Učenci 3. in 4. razreda so se na njihov obisk dobro pripravili, saj so v okviru likovnega pouka pod mentorstvom učiteljice **Ivanke Kovšca** izdelali preproste, a zelo domiselne korantove kape. Pri preganjanju zime, vsega slabega in zlega, so se korantom iz Rogoznice pridružili vsi učenci in učitelji naše šole. Na šolskem igrišču smo ob bučnem zvenenju zvoncev vsi skupaj zarajali in na ta način poskušali prebuditi naravo k ponovni rasti in novemu življenju.





☞ Ana Zebec ☒ Dajana Radić







### Čarobne rokice

Pust je pred vrati in zato so na tokratnih delavnicah Čarobnih rokic otroci ustvarjali prav posebne pustne maske. Iz papirnatih vrečk in časopisnega papirja so izdelali kurente, ki so jih okrasili z barvnim papirjem. Tako so kurenti izgledali, kot bi bili pravi, otroci pa so si z njimi polepšali pustni čas.   Ivanka Kovšca



### Zacoprano popoldne

V torek zvečer, le nekaj dni pred začetkom pustnih vragolij, je otrokom iz skupin Lisičke, Sovice ter Medvedki coprnica Uršula poslala pismo. Obupana je ugotovila, da ji je nevihta uničila coprniško knjigo receptov in urokov. Potrebovala je hitre, male prstke, ki bi ji pomagali pri copranju vremena ter čarobnih napojev. Pogumni otroci so se vabilu z veseljem odzvali ter se tako naučili zacoprati led, sneg, oblake in dež. Prav nič jih ni motilo, ko so pri svojih coprnijah morali uporabljati mast dišečih polhov, polžjo slino ali pa solze malih coprnice in žabjo sluz. Ni pa manjkala niti čarobni napoj za zdravje in moč malih coprnice. Kaj vse smo morali vreči v velik coprniški kotel, pa naj raje ostane skrivnost, saj sestavine niso bile ravno vsakdanje.   Petra Kovačič Jernejčič



### Tudi v vrtcu obeležili kulturni praznik

V Vrtcu Martin Krpan Cerknica se trudimo, da otrokom ponudimo zanimivo in pestro dogajanje. V tem šolskem letu smo za svojo prednostno nalogo izbrali sodelovanje z lokalnim okoljem. V času od 1. do 10. februarja smo se poučili o dr. Francetu Prešernu, spoznavali takraten način življenja, otrokom približali ljudsko petje in ples ter spoznavali državne simbole. Teden kulture smo začeli z uprizoritvijo Povodnega moža v izvedbi strokovnih delavcev vrtca. Obiskala sta nas tenorist **Jože Oblak** in njegov nečak **Jaka**. Gospod Jože je otrokom približal opero in jih popeljal v čas Franceta Prešerna. Predstavil jim je slovensko himno, ki smo jo skupaj tudi zapeli. Trinajstletni Jaka se je predstavil v vlogi korepetitorja in nas spremljal na klavirju. Članice Plesne skupine Frajle so nam z Gozdno pravljico predstavile različne plesne zvrsti. Doživeto so pripovedovale zgodbe o živalih, svoje razpoloženje pa izražale z različnimi plesi. Na koncu smo zapeli in zaplesali še vsi skupaj. Dogajanje v tednu kulture smo zaključili z ganljivim nastopom naših najmlajših plesalk iz Plesnega kluba Evora. Pod mentorstvom **Rebeke Žnidaršič** so nam predstavile nekaj plesov, ki so se jih naučile v plesni šoli. Za pester program v tednu kulture se najlepše zahvaljujemo Plesni skupini Frajle, Jožetu in Jaki Oblaku ter Plesnemu klubu Evora.

  Zvezdana Truden in Helena Gorjup  arhiv šole

Kandare d. o. o.  
Markovec 47a  
1386 Stari trg pri Ložu



**Kandare**

sedežne garniture po meri

gsm: 051 444 605

mail: [info@oblazinjeno-pohistvo.si](mailto:info@oblazinjeno-pohistvo.si)

**SEDEŽNE GARNITURE  
PO MERI**



**RAZPRODAJA  
EKSPONATOV**

Nahajamo se v **IC MARKOVEC** v Starem trgu.

Delovni čas salona: pon.-pet. 8.00-15.00h,  
sob in popoldan po dogovoru

[www.oblazinjeno-pohistvo.si](http://www.oblazinjeno-pohistvo.si)

Avtor: Gregor Mišič

## Karting v družini Levar

**Družina Levar se s svojim avtodomom in prikolico, natovorjeno z gokarti, skoraj vsak konec tedna iz Grahovega odpravi v dvesto kilometrov oddaljeni Jesolo, turistično obarvan kraj blizu Benetk. Tam trenirata Anja in Jure Levar, saj mesto slovi tudi po sodobnem karting dirkališču in predstavlja najbližji kraj, ki nudi zares dobre pogoje. V njem so tudi najpogosteje izvedena tekmovanja. Italija je nasploh znana kot zibelka tega športa, dirkališča so praviloma v krajih z ugodnim, toplim podnebjem.**

Z dirkanjem se je enajstletni Jure Levar srečal že v predšolskem obdobju na motokrosu, ki je tudi očetova strast, pred štirimi leti pa se je navdušil nad vožnjo gokarta (karting). Leto pozneje je za to navdušil še tri leta starejšo sestro Anjo. Priložnost voziti gokart in tekmovati je dobil tudi najmlajši, devetletni Jaka, ki pa trenutno raje pomaga očetu Petru pri servisiranju dirkalnikov. Anja je v preteklem letu dobila svojega mehanika **Miho Česnika**, velikega ljubitelja kartinga, ki jo spremlja na vseh tekmah, preostanek delovnika pa opravi v Petrovem podjetju.

Obdobje izven tekmovalne sezone je običajno v prvem delu leta, od januarja do marca, ko je več poudarka na telesni pripravi dirkača. Prve dirke se letos začnejo že konec februarja, skupno pa je v sezoni predvidenih od petnajst do dvajset tekem. Dirke so ob koncih tedna, na istem dirkališču pa so vsaj dan ali dva prej predvideni treningi in predpriprave. Posamezen trening vključuje šest ali sedem voženj z vmesnimi odmori, posamezna vožnja pa traja od deset do petnajst minut. Vsi trije otroci imajo prilagojen proces šolanja, saj v tekmovalnem obdobju po navadi cela družina na prizorišče tekme odide že v četrtek popoldne. Dogovorjeni so, da sta sprotno delo v šoli in pridobljeno znanje prvi pogoj, da se s kartingom sploh lahko ukvarjajo. Ker skupno približno pol leta preživijo v avtodomu, otroci pa so po navadi ob petkih na treningih, so z učitelji dogovorjeni za prilagojeno preverjanje znanja in opravljanje obveznosti z veliko več samostojnega dela.

Jure je v pretekli sezoni 2021/2022 tekmoval v starostni kategoriji »mini« (do 12 let) in je aktualni državni prvak, Anja pa je v starostni kategoriji »junior« (do 14 let), kjer je konkurenca močnejša, osvojila peto mesto. Tekmovanja državnega prvenstva organizira Avto-moto zveza Slovenije (AMZS), ki pa ima v Sloveniji



Anja Levar (© Ljubo Vukelič)

na voljo le dve dirkališči: Center kartinga in moto športa Ptuj ter Center varne vožnje Vransko. V prihajajoči sezoni je predvidenih pet takih tekem. Zaradi boljših pogojev so tekme državnega prvenstva pogosto izvedene na lokacijah izven Slovenije istočasno z mednarodnimi tekmovanji. Tekmovalci na posameznih tekmah zbirajo točke, končni seštevek točk pa določi uvrstitev v sezoni – dobra uvrstitev omogoča udeležbo na večjih mednarodnih tekmovanjih evropskega in svetovnega ranga. Jure je preteklo leto med tekmovalci držav nekdanje Jugoslavije končal na drugem mestu, novembra 2022 je na evropskem pokalu »Euro Golden Trophy« med sedemdesetimi dirkači v Belgiji dosegel uvrstitev med prvih deset; Anja je poleti na tekmovanju svetovne ravni v francoskem Le Mansu v B-finalu osvojila sedmo mesto (skupno 42.), v kategoriji električnih dirkalnikov pa je konec preteklega leta na tekmovanju »Grand Finals« na Portugalskem zasedla šesto mesto. Peter kot zanimivost karting športa izpostavi najnižjo izmerjeno Anjino hitrost na progi, ki je v izredno zahtevnem »S« ovinku znašala 49 kilometrov na uro, najvišja hitrost pa lahko preseže tudi 120 kilometrov na uro.

Na Notranjskem se s kartingom ukvarjajo le trije mladi tekmovalci. Poleg Anje in Jureta redno tekmuje še **Aleksandar Bogunović** iz Postojne, skupno pa je v Sloveniji v vseh kategorijah okoli 45 tekmovalk in tekmovalcev. Peter poudari, da je sicer gradnja nove karting proge velik finančni zalogaj, vendar meni, da bi boljši pogoji v Sloveniji vplivali na dvig prepoznavnosti in priljubljenosti karting športa med mladimi.

Letos poleti je cilj karting približati domačim obiskovalcem – v času šolskih počitnic razmišljajo o organizaciji dogodka na parkirišču pred Postojnsko jamo, kjer bi obiskovalci imeli možnost spoznati šport in preizkusiti vožnjo z gokarti.



Jure Levar (© osebni arhiv)



# ŠPORTNI SEMAFOR

## BIATLON



### Pokal Slovenije v biatlonu, sprint, Pokljuka (21. 1. 2023)

Smučarski klub (SK) Cerknica

- Kiara Sterle**, 3. mesto (mladinke, 6 km)
- Ajda Špitalar**, 3. mesto (mlajše mladinke, 6 km)
- Vitan Ule**, 5. mesto (mlajši dečki, 3 km)
- Lovro Zalar**, 10. mesto (mlajši mladinci, 7,5 km)
- Vid Baraga**, 12. mesto (mlajši dečki, 3 km)
- Maj Turšič**, 18. mesto (mlajši dečki, 3 km)
- Gaja Štimac**, 19. mesto (mlajše deklice, 3 km)
- Lovro Ivanetič**, 26. mesto (mlajši dečki, 3 km)
- Val Črnelj**, 28. mesto (mlajši dečki, 3 km)
- Jakob Komidar**, 29. mesto (mlajši dečki, 3 km)

Cerkniške barve so zastopali tudi tekmovalci **Nika Pelan**, **Julija Ule** ter **Jaka Predanič**, a so zaradi tehničnih težav pri popravljanju prog tekmovalci istih kategorij tekli različne trase in njihovi rezultati niso bili niti objavljeni niti upoštevani.

### Pokal Slovenije v biatlonu, super posamično, Pokljuka (29. 1. 2023)

SK Cerknica

- Kiara Sterle**, 1. mesto (mladinke, 5 km)
- Manca Caserman**, 3. mesto (mlajše mladinke, 5 km)
- Julija Ule**, 3. mesto (starejše deklice, 6 km)
- Vitan Ule**, 3. mesto (mlajši dečki, 4 km)
- Ajda Špitalar**, 4. mesto (mlajše mladinke, 5 km)
- Nika Pelan**, 4. mesto (starejše deklice, 6 km)
- Maj Turšič**, 8. mesto (mlajši dečki, 4 km)
- Vid Baraga**, 9. mesto (mlajši dečki, 4 km)
- Gaja Štimac**, 11. mesto (mlajše deklice, 4 km)
- Jaka Predanič**, 13. mesto (starejši dečki, 6 km)
- Luka Predanič**, 17. mesto (mlajši dečki, 4 km)
- Val Črnelj**, 25. mesto (mlajši dečki, 4 km)

Dosežki tekmovalcev iz občine Cerknica, ki tekmujejo za SK Loška dolina

- Gašper Ožbolt**, 3. mesto (7,5 km)
- Kiara Hace**, 4. mesto (5 km)
- David Zabukovec**, 5. mesto (7,5 km)
- Kleia Hace**, 5. mesto (4 km)
- Gena Jakopin**, 9. mesto (5 km)
- Mia Črv Štritof**, 14. mesto (4 km)

### Državno prvenstvo in pokal Slovenije v biatlonu, posamično, Pokljuka (5. 2. 2023)

SK Cerknica

- Manca Caserman**, državna prvakinja in absolutna zmagovalka na 10 km preizkušnji
- Kiara Sterle**, 2. mesto (mladinke 10 km), 3. mesto absolutno
- Nika Pelan**, 2. mesto (starejše deklice, 6 km)
- Vitan Ule**, 2. mesto (mlajši dečki, 4 km)
- Ajda Špitalar**, 5. mesto (mlajše mladinke, 10 km), 11. mesto absolutno
- Julija Ule**, 7. mesto (starejše deklice, 6 km)
- Maj Turšič**, 7. mesto (mlajši dečki, 4 km)

Dosežki tekmovalcev iz občine Cerknica, ki tekmujejo za SK Loška dolina

- Kleia Hace**, 2. mesto (posamično, 4 km)
- Gašper Ožbolt**, 5. mesto (posamično, 12,5 km)
- David Zabukovec**, 8. mesto (sprint, 12,5 km)
- Mia Črv Štritof**, 12. mesto (posamično, 4 km)

### 26. Bloški teki 2023 (5. 2. 2023)

SK Cerknica

- Vid Baraga**, 1. mesto (mlajši dečki, 7 km)
- Nik Škrbec**, 2. mesto (mlajši dečki, 7 km)
- Andrej Kovšca**, 3. mesto (mlajši dečki, 7 km)
- Gaja Štimac**, 8. mesto (deklice, 7 km)
- Luka Predanič**, 4. mesto (dečki, 7 km)

### OPA Alpski pokal biatlon, Ridnaun, Italija (11.–12. 2. 2023)

Dosežki tekmovalcev iz občine Cerknica, ki tekmujejo za SK Loška dolina

- Kiara Hace**, 26. mesto (sprint, 6 km) in 21. mesto (kratka posamična, 7,5 km)
- Gašper Ožbolt**, 21. mesto (sprint, 7,5 km) in 26. mesto (kratka posamična, 10 km)

### 19. Trnovski maraton (12. 2. 2023)

SK Cerknica

- Nika Pelan**, 1. mesto (mlajše članice, 7 km)
- Vid Baraga**, 1. mesto (mlajši dečki, 7 km)
- Vitan Ule**, 1. mesto (dečki, 7 km)
- Nik Škrbec**, 3. mesto (mlajši dečki, 7 km)



## TEK NA SMUČEH



### Državno prvenstvo v tekih Planica (15. 1. 2023)

Dosežki tekmovalcev iz občine Cerknica, ki tekmujejo za SK Loška dolina

- Gašper Ožbolt**, 5. mesto (prosta tehnika, 10 km)

## LOKOSTRELSTVO



### Dvoransko področno tekmovanje OŠ in SŠ – zahod, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika (18. 2. 2023)

Telesnokulturno društvo Sovica

Učenke 1.–3. razred – goli lok

- Doroteja Opeka**, 1. mesto
- Luna Čaušević**, 4. mesto

Učenci 1.–3. razred – goli lok

- Gabrijel Melink**, 3. mesto
- Urban Krajc**, 14. mesto

Učenci 1.–3. razred – ukrivljeni lok

- Lovro Žniderič**, 1. mesto

Učenke 4.–6. razred – goli lok

- Beti Zalar**, 2. mesto

Učenci 4.–6. razred – goli lok

- Gašper Meden**, 9. mesto

Učenci 7.–9. razred – goli lok

- Teo Ileršič**, 6. mesto

Učenci 7.–9. razred – ukrivljeni lok

- Urban Gostiša**, 1. mesto
- Jernej Žeželj**, 6. mesto

Ekipno

- Beti Zalar**, **Urban Gostiša**, **Lovro Žniderič**, 4. mesto
- Doroteja Opeka**, **Teo Ileršič**, **Lovro Žniderič**, 6. mesto
- Luna Čaušević**, **Gašper Meden**, **Gabrijel Melink**, 16. mesto



## Kiara Sterle v družbi najboljših biatloncev

✉ Tamara Ule 📷 Greta Kulvet, biathlonhaanja.com

Cerkniška biatlonka **Kiara Sterle** si je z rezultati preteklih tekem priborila nastop na mladinskem pokalu IBU Junior Cup, ki je potekal od 8. do 11. februarja na daljnem severu Evrope, v estonskem mestu Haanja. Na tekmi so se pomerili najboljši mladinski biatlonci sveta. Pokala se je udeležilo več kot 200 tekmovalcev iz 24 držav.

Kiara je z 38. mestom na prvi tekmi osvojila prve točke IBU pokala v svoji karieri, na drugi tekmi pa je zasedla 57. mesto. Za zaključek je nastopila še v ženski štafeti. Slovenke so dosegle 8. mesto. ■



## Čestitke Mancil!

✉ Tamara Ule 📷 Aleš Fevžer

Na Zimskem olimpijskem festivalu evropske mladine 2023 v Furlaniji-Juljski krajini v Italiji od 21. do 28. januarja je slovenske barve zastopala tudi cerkniška biatlonka **Manca Caserman**. Nastopila je na dveh tekmovanjih, na sprintu je dosegla 33. mesto, na posamični tekmi pa 40. Manca Caserman si je z rezultati preteklih tekem ponovno priborila nastop na biatlonskem pokalu Alpencup v Ridnaunu v Italiji (8.–11. februar). Dvodnevnega tekmovanja se je udeležilo več kot 250 biatloncev iz Italije, Nemčije, Avstrije, Švice, Slovenije, Španije in Velike Britanije. Dosegla je odlična rezultata, saj je na prvi tekmi s 3. mestom stala na zmagovalnem odru, na drugi tekmi pa je bila 7. Na fotografiji so slovenski biatlonski predstavniki, Manca je spredaj desno. ■



## Šolski Planiški maraton 2023

✉ Tamara Ule 📷 arhiv SK Cerknica

Na šolskem državnem prvenstvu v smučarskih tekah 28. januarja v Nordijskem centru Planica je nastopilo enajst tekmovalcev Smučarskega kluba (SK) Cerknica. Prva tovrstna izkušnja je bila za mlajše predstavnike **Nika Škrbca** (drugi v kategoriji neregistriranih tekmovalcev), **Andreja Kovšco** (tretji v kategoriji neregistriranih tekmovalcev), **Kajo Škrbec**, **Luno Pivka** in **Vala Črnelja**, ki so se lahko zgledovali po izkušenejših kolegih. **Nika Pelan** in **Vid Baraga** sta osvojila 3. mesto, uspešno so nastopili tudi **Luka Predanič**, **Jaka Predanič**, **Gaja Štimac** in **Julija Ule**.

Vseh enajst tekmovalcev našega kluba se je borilo po svojih močeh. Ekipno smo dosegli odlično 4. mesto in za las zgrešili mali pokal. ■



# microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- ugodni mobilni paketi NAJ
- akcijski mobiteli na obroke
- ugodni fiksni paketi NEO

DELOVNI ČAS

PON - PET

8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00

SOBOTA

8.30 - 11.30



TelekomSlovenije



## Pohod po Pliskini poti

📍 Boža Vesel 📷 Olga Smodila

Članice in člani DU Rakek smo se 17. februarja odpravili na Kras, kjer v razgibani pokrajini, med rdečo zemljo v vinogradih, globokimi vrtačami, kamnitimi ogradami, leži tipična kraška vas Pliskovica. Ime je dobila po ptici – beli pastirici, ki so ji v teh krajih pravili pliska. Pastirji, ki so pasli na okoliških kraških travnikih, pa so kot pliske poimenovali tudi živahne mlade ovce. Krožna kraška učna pot, poimenovana Pliskina pot, je speljana od vasi Pliskovica do Kosovelj. Po ozkih ulicah smo se sprehodili skozi vas s kamnitimi hišami in zavili na kolovoz mimo ograjenih pašnikov in vrtač. Ob poti so številne informativne table. Z njihovo pomočjo smo spoznavali posebnosti kraške krajine in življenje Kraševcev nekoč. Pot tako rekoč ubije dve muhi na en mah, saj je poučna, hkrati pa ponudi prijeten sprehod. V Kosoveljah nas je prijazen domačin povabil v muzej, v katerem je na ogled zasebna zbirka orodij poklicev (kovač, mizar, kamnosek, čevljar, kolar ...), starega kmečkega orodja in gospodinjskih pripomočkov. V bližini vasi je med prvo svetovno vojno delovala vojaška bolnišnica, o čemer pričajo fotografije in predmeti, najdeni v okolici. Vso pot so nas spremljali oblaki, ki so kot koprena prekrivali nebo, tako da sonca nismo ugledali. Na poti proti domu smo se ustavili v Dutovljah, kjer smo se pogreli s toplimi napitki. ■



## Pohod po Stazi krša iz Crikvenice

📍 Štefka Šebalj Mikše

V Planinskem društvu Cerknica je navada, da se v mesecu februarju podamo na pohod po planinskih poteh v obmorske kraje. Letos smo odšli v Crikvenico, spoznavali smo pot po grebenu Haldin in Vinodolni dolini. Prečili smo rečico Dubračina in se kmalu začeli vzpenjati po tako imenovani Ljubavni cestici do ostankov gradu Badanj. Tu se nam je odprl pogled na starodavno vas Grižane in ostale manjše vasice pod kraškim robom na nasprotni strani doline. Kmalu smo prisluhnilo zvokom godbe, ki so se iz Grižan razlegali čez dolino. Posebno odmevni so bili bobni, ki so naznanjali odhod zime. Kako tudi ne, saj smo ob poti, poleg zvončkov, že občudovali cvetove vijolic. Naša pot je bila čedalje bolj kamnita, dosegli smo Gavranovo steno. Odprl se nam je razgled na morsko gladino Vinodolskega kanala in zaliv Soline ob otoku Krk. Zaradi skupinskega lova na divje prašiče se z grebena nismo mogli spustiti v dolino in poti nadaljevati po Stazi Rimljana. Po odmoru smo se – po isti poti, kot smo prišli – vračali proti Crikvenici. V avtobus smo odložili nahrbtnike in planinske čevlje ter se podali v mesto, k obali. Videz ulic je pričal o pričakovanju pusta, iz lokalov se je razlegala glasba, ob morskem zraku je bilo čutiti pravo pomladansko vzdušje. ■



### Za nedoločen čas ZAPOSLIMO SAMOSTOJNEGA RAČUNOVODJO.



#### Opis del in nalog: samostojno računovodsko in knjigovodsko delo

(vodenje poslovnih knjig, obračun plač in storitev, sestavljanje računovodskih in davčnih izkazov, priprava finančnih načrtov in poročil)

#### Raven izobrazbe:

visokošolska izobrazba 1. bolonjska stopnja/visokošolska strokovna (prejšnja)

#### Zahtevana računalniška znanja:

poznavanje okolja Windows, Microsoft Office, poznavanje računalniškega programa SAOP

#### Trajanje zaposlitve: nedoločen čas

Delovni čas: 40 ur tedensko | Delovne izkušnje: 3 leta | Poskusno delo: 3 mesece | Začetek dela: 19. 4. 2023 | Rok prijave: 17. 3. 2023

**Kandidati naj pošljejo vlogo po e-pošti:** [ravnateljica.rakek@guest.arnes.si](mailto:ravnateljica.rakek@guest.arnes.si).



✉ info@evora.si  
☎ 041 218 212



# POROČNI PLESNI TEČAJ


*Pred vama je trenutek, ko s partnerjem stopata na skupno življenjsko pot. Vse bolj pomemben del poroke je tudi otvoritveni poročni ples, ko mladoporočenca zaplešeta svoj prvi ples. Vsi si želimo, da bi ta dan ostal nepozaben in bi vajin ples še polepšal že tako poseben dogodek.*

V Plesnem klubu Evora za mladoporočenca pripravimo posebno in unikatno koreografijo, lahko pa vaju naučimo tudi tiste plese, ki jih bosta zagotovo potrebovala na zabavi po uradnem delu.

**dunajski in angleški valček | rumba | ča-ča-ča | tango | disco-fox | polka | salsa**

V otvoritvenem poročnem plesu lahko skupaj združimo različne plesne zvrsti in naredimo vajin otvoritveni ples še bolj poseben in enkraten. Kot presenečenje na "ohceti" lahko za skupinski ples pripravimo tudi družice, priče, starše, svate in s tem navdušite tako mladoporočenca kot vse povabljenca.

**ZAPLEŠITA V NOVO OBDOBJE ŽIVLJENJA S PLESNIM KLUBOM EVORA**



Organizacijski odbor 13. marec in Občina Cerknica vabita na


## PRIREDITEV OB KRAJEVNEM PRAZNIKU RAKEKA,

KI BO V PETEK, **10. MARCA 2023,**  
OB 19. URI V ŠPORTNI DVORANI RAKEK.

SLAVNOSTNI GOVORNIK BO  
**dr. DAMIJAN GUŠTIN.**

Nastopajo: Godba Cerknica, OŠ »Jožeta Krajca« Rakek, Komorni zbor Fran Gerbič, Vokalna skupina Cluster, Folklorna skupina KD Rak Rakek, Mešani pevski zbor KD Rak Rakek, Športno društvo Špička.

Organizacija



**OBČINA CERKNICA** Organizacijski odbor 13. marec



Avtorica: **Marija Gabrejna Kraševac** Fotograf: **Tine Šubic**

## Knjižnica semen: izposodi – vzgoji – vrni

Zadnja leta je v Sloveniji nastalo veliko pobud, prek katerih si posamezniki brezplačno izmenjujejo semena. Ker splošne knjižnice že dolgo nismo več samo prostor, kjer se hrani in izposoja gradivo, ampak vse bolj postajamo mesto z izobraževalno, kulturno, informacijsko in socialno funkcijo, je tudi v knjižnicah rastla želja o izmenjavi semen.

V Sloveniji je prva začela projekt Knjižnica semen Goriška knjižnica Franceta Bevka leta 2019. V sodelovanju z goriško knjižnico se je letos projektu pridružila tudi Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica. Knjižnica semen je eden od načinov ohranjanja biotske pestrosti kulturnih rastlin in hkrati opozarja na pomen samooskrbe. Namenjena je vsem, ki doma pridelujejo vrtnine, pridelke in rože, ter vsem tistim, ki se zavedajo pomena zdravih domačih semen.



Deluje kot vsaka druga knjižnica, le da si v njej ne boste izposojali knjig, temveč domača semena. Del na novo pridelanih semen ob koncu sezone vrnete v knjižnico. Vsi, ki boste v letu 2023 aktivno sodelovali in darovali semena v Knjižnico semen, boste v tem letu oproščeni članarine.



Odprtje Knjižnice semen v sredo, 15. februarja 2023, je s predavanjem »Zakaj in kako pridelati seme na vrtu?« obogatila inženirka agronomije, publicistka in avtorica številnih uporabnih vrtnarskih priročnikov **Miša Pušenjak**. Veliko ljudi bi se strinjalo, da ima Miša Pušenjak odgovore na marsikatero vprašanje o vzgoji rastlin, vrtu in vzgoji semen. Potrditev temu so bili tudi številni poslušalke in poslušalci, ki so z zanimanjem prisluhnili nasvetom.

Miša Pušenjak je posebej poudarila, da so semena del naše kulturne dediščine in izrednega pomena za lokalno pridelavo, samooskrbo in ohranjanje tradicionalnih sort rastlin, zato vabljeni vsi, ki imate domača semena in ste del pripravljeni darovati v Knjižnico semen, da se oglasite v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica, kjer vam bomo z veseljem pomagali.

# Notranjski park prejemnik nagrade Jakob 2023

**15. februarja je ekipa Notranjskega parka na slavnostnem odprtju 33. sejma Alpe Adria prevzela nagrado Jakob za leto 2023 in naziv ambasador tematskih poti.**

Za nagrado se je potegovalo 28 prijavljenih tematskih poti. Med petimi finalisti sta nagrado prejela projekt Tematska pot Drvošec in Center za obiskovalce Cerknjsko jezero. Nagrada Jakob je mednarodna nagrada za inovativnost, kakovost in odličnost v turizmu, ki jo vsako leto v okviru sejma Alpe Adria podeljuje Gospodarsko razstavišče. Komisijo so letos sestavljali: **prof. dr. Janez Bogataj** (predsednik) ter **Jana Apih, Mateja Sušnik, Marko Lenarčič** in **Jože Prah**.

Komisijo je Notranjski park, skupaj z lokalnimi turističnimi vodniki in ponudniki, prepričal s prepletom naravovarstvenih vsebin in atraktivnih doživetij za obiskovalce, ki se jih nenehno posodablja in nadgrajuje. Z aktualno ponudbo obiskovalce seznanimo že na samem izhodišču tematske poti – v Centru za obiskovalce Cerknjsko jezero. Tako smo v letu 2022 pod vodstvom **Dejvida Tratnika** v okviru pedagoških programov po poti Drvošec (najboljši učilnici krasoslovja v naravi) popeljali že 1800 otrok in mladostnikov iz cele Slovenije. Vsako soboto in nedeljo, od aprila do septembra, potekajo tematski vikendi. Gre za atraktivna, vodena doživetja: opazovanje ptic, etnobotanične sprehode, čolnarjenje ob pripovedki o nastanku Cerknjskega jezera, lov na skriti zaklad, šolo preživetja v naravi ter odkrivanje bogatega rastlinstva in živalstva Cerknjskega jezera. Doživetja popestrimo z vožnjo z lojtrnikom, najemom kanujev, koles in malico iz divjih rastlin ali drugih lokalnih sestavin, ki jo postrežemo tam, kjer je najlepše – v naravi. Družine si lahko pohod po poti Drvošec kadar koli popestrijo



z Jezersko dogodivščino (nahrbtnik s knjižico z ugankami) ali kolesarskimi doživetji, kjer prek mobilne aplikacije Notranjska odgovarjajo na vprašanja o posebnostih območja. V sodelovanju s Kulturnim domom Cerknica pa bodo tudi letos obiskovalcem na voljo ekskluzivna doživetja za manjše skupine, kjer lahko prisluhnejo zvočni predstavi Zemljanka Gaja ali Pravljam pod krošnjami.

Notranjski park je tako s pomočjo projektov LIFE Stržen in Kras.Re.Vita uspešno posodobil in nadgradil ponudbo za obiskovalce jezera. Najprej z umestitvijo tematske poti Drvošec ob Cerknjskem jezeru, katere cilj je bil usmeriti obiskovalce na urejeno in atraktivno tematsko pot, stran od zasebnih zemljišč. S pomočjo projekta Kras.Re.Vita pa je Notranjski park v letu 2022 poskrbel še za opremo in vsebino Centra za obiskovalce Cerknjsko jezero, ki ponuja bogat preplet interaktivnih vsebin o tem svetovnem ču-

desu. Gradnjo objekta je financirala Občina Cerknica, opremo centra in ureditev dela Tematske poti Drvošec pa sta sofinancirali Republika Slovenija in Evropska unija iz Sklada za regionalni razvoj.

Iskreno se zahvaljujemo vsem lokalnim vodnikom, gostinskim ponudnikom, turističnim kmetijam, ponudnikom vožnje z lojtrniki, najema koles in kanujev, lokalnim ustvarjalcem in rokodelcem ter vsem drugim deležnikom, ki soustvarjajo pestro ponudbo doživetij ob največjem evropskem presihajočem jezeru. Vsem skupaj želimo srečno in uspešno še naprej.





Avtor: **Tomaž Jančar** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

## Okoljsko občutljivo trajno travinje

**V zadnjem mesecu se je v naših krajih pojavila nova »nadloga«, s katero se doslej pri nas nismo srečevali: gre za kratico OOTT, ki pomeni »okoljsko občutljivo trajno travinje«. V prispevku bom poskušal na kratko osvetliti, kaj pomeni OOTT.**

Kratica OOTT je povezana s kmetijskimi subvencijami in z ohranjanjem narave na travnikih v območjih Natura 2000. Torej: tisti bralci, ki kmetijskih subvencij ne uveljavljate, s tem nimate težav. Prav tako ne, če nimate kmetijskih zemljišč znotraj območij Natura 2000.

Bistvo OOTT je v tem: travnika, ki ima status OOTT, kmetije ne smejo preorati ali ga kako drugače spreminjati. To velja kot pogoj za prejemanje kmetijskih subvencij. Če kontrola ugotovi, da je kmet tak travnik preoral, se mu subvencije zmanjšajo za nekaj odstotkov in mora preorani travnik obnoviti v prvotno stanje. Če ga ne obnovi ali če še naprej krši obveznosti OOTT, mu kmetijske subvencije še bolj zmanjšajo ali pa lahko ostane celo brez njih. Pri OOTT gre torej za precej resen pogoj za izplačila kmetijskih subvencij.

Pravila OOTT je leta 2013 z Uredbo o neposrednih plačilih določila Evropska unija (EU). Kako je prišlo do tega? Stanje živalskih in rastlinskih vrst se na travnikih po Evropi vztrajno in močno poslabšuje, mnoge vrste so na robu izumrtja in tudi v Sloveniji smo jih že nekaj izgubili. Denar za kmetijske subvencije je daleč največja postavka proračuna Evropske unije. Pomembno je vedeti, da je eden od ciljev kmetijskih plačil tudi ohranjanje vrst in njihovega življenjskega prostora v kmetijski krajini. A stanje travniških vrst po Evropi se še naprej slabša – kljub kmetijskim subvencijam in marsikje prav zaradi njih. Pravila OOTT je EU uvedla zaradi pritiska velikih držav članic, predvsem Nemčije, ki v evropski proračun bistveno več vplačujejo, kot iz njega prejemajo. Bolj kot ljubezen do narave so v tem videle priložnost za zmanjšanje odliva denarja v države južne Evrope.

V našo občino OOTT torej prihaja deset let po tistem, ko ga je EU uzakonila. Zakaj prav zdaj in zakaj šele zdaj? Zasluge ali krivda, kakor pač kdo na to gleda, so na strani kmetijskega ministrstva. Leta 2014 so se tako spretno pogajali z Evropsko komisijo, da je bila Slovenija po deležu travnikov v OOTT na območjih Natura 2000 na repu EU. Evropska komisija tako nizkega deleža ne bi spustila skozi, če kmetijcev takrat ne bi podprlo tudi okoljsko ministrstvo. V OOTT je bilo uvrščenih okoli 19.400 ha v 18 območjih Natura 2000.

V vmesnem času pa so se v EU stvari še zaostriale. Slabšanje stanja travniških vrst se po Evropi pač nadaljuje. Evropska komisija je imela na začetku procesa cilj, da se OOTT določi

na vseh območjih Natura 2000 v EU, a je v pogajanjih s kmetijskim ministrstvom na koncu močno popustila. Na koncu je bilo za Slovenijo izpogajanih 33.000 ha OOTT, kar je zdaj tudi zapisano v slovenskem strateškem načrtu.

Ko so se pogajanja jeseni 2022 zaključila, seveda ni bilo več možnosti, da bi se OOTT določil zelo natančno, da bi se obravnaval vsak travnik posebej. Določila so se le najpomembnejša travniška območja, kjer je treba travnike ohranяти. In zato sta se na seznamu OOTT znašli tudi območji Cerkniško jezero in Notranjski trikotnik. Ker kapacitet na kmetijskem ministrstvu in na Zavodu RS za varstvo narave ni bilo dovolj, so pač vklju-

čili vse travnike posameznih območij. Notranjski kmetije se zdaj lahko upravičeno jezijo. Travniki v notranjskem parku so med najboljše ohranjenimi v Evropi, OOTT pa nas je doletela zato, ker so se intenzivirali travniki drugje po Evropi.

In tu smo zdaj pri zadnjem vprašanju: kakšne so možnosti, da se OOTT pri nas znebimo. Odgovor je po mojem prepričanju za notranjske kmete obetaven, vsaj kar se tiče

območij zunaj presihajočega jezera.

Krovna pravila OOTT, ki so jih določili v Bruslju, so za naše kraje ugodna. Za OOTT državi ni treba določiti vseh travnikov, pač pa vse tiste, ki so potrebni za doseganje ugodnega stanja varovanih travniških vrst znotraj območij Natura 2000. Ob ustanovitvi Natura območij leta 2004 je bil za vsako območje določen seznam varovanih vrst, ki je zdaj ključen za določitev OOTT. Vsako območje ima drug seznam vrst. Za vrste z našega seznama so pomembni predvsem travniki in močvirja na presihajočem jezeru, medtem ko so travniki na območju nekdanjih njiv okrog vasi zanje manj pomembni.

Po mojem prepričanju bo z velike večine nekdanjih njiv izven jezera mogoče doseči izbris iz OOTT, za čisto vse pa zagotovo ne. To se da narediti strokovno utemeljeno, brez čezmerne škode za naravo in ne da bi prišli v navzkriž z evropskimi predpisi. Sodelavci Notranjskega parka smo naše poglede na to, kako to storiti, že predstavili različnim pristojnim službam in videti je, da je povsod volja, da se tega skupaj lotimo. V prihodnjih dneh bomo na NRP pripravili pisni predlog procesa ter ga podrobno strokovno in pravno utemeljili.

Čez noč zagotovo ne bo šlo. Treba je razumeti, da z našo pobudo v Sloveniji orjemo ledino. A tega smo v Notranjskem parku vajeni.







Avtor: Miro Juvančič Vir: [stareslike.cerknica.org](http://stareslike.cerknica.org)

## Rakek 1972 – 13. marec, rakovški krajevni praznik

V uvodu nekaj podatkov iz *Kronike občine Rakek med NOB 1941–1945*, ki jo je napisal Franc Kotnik, izdal pa Krajevni odbor NOV Rakek. Na začetku je bila objavljena himna Rakeka »Rakovški fantje«, ki jo je pozneje uglasbil Mirko Rebolj.

»Kmalu po razpadu tedanje kraljevine Jugoslavije so se začele priprave na organiziran odpor proti okupatorju in domačim izdajalcem. Tako so se priprave na odhod v partizane začele že junija 1941. Prve partizanske čete so bile na Notranjskem ustanovljene že avgusta 1941. Borovniški četi sta sledili Preserska in Loška četa. Po zgledu napadov partizanov na Lož in Bezuljak so tudi skojevci na Rakeku načrtovali več akcij, da bi prišli do sovražnikovega orožja. Po podrobni analizi so od te namere odstopili zaradi bojazni pred krutim maščevanjem Italijanov nad domačini in bi tudi morda zavrlo načrtovani odhod v partizane.

Dne 11. 3. 1942 sta bila v Trstu aretirana Jože Pirc in Marcel Kroniger, kamor sta šla iskat ciklostil za OF. Ta aretacija je bila povod za takojšen odhod v partizane.

Tako se je prva manjša skupina odpravila na dolgo borbeno pot 12. 3. 1942. Odpeljali so se z redno avtobusno linijo Rakek–Stari trg in na Bloški Polici izstopili, kjer jih je pričakal Tone Prevec – Dimač in odpeljal na Racno goro. Druga skupina je bila najštevilnejša. Ta skupina je odšla 13. 3. 1942 v jutranjih urah po isti poti kot prva. Malo pred odhodom so na streho avtobusa naložili orožje, skrito v vreče. Ko je šofer avtobusa ustavil na Bloški Polici, so pri razkladanju pomagali tudi trije italijanski karabinjerji iz avtobusa. Bilo je očitno, da so karabinjerji vedeli, kaj je v vrečah, ker je pri razkladanju iz avtobusa precej ropotalo, a se za preiskavo niso odločili. Tudi te je odpeljal proti Racni gori Dimač. Že isti dan je prišla še tretja skupina.

Po prihodu še četrte skupine 14. 3. 1942 je bila na Racni gori v Smrekovcu ustanovljena Rakovška četa v sestavi Šercerjevega bataljona. Prisoten je bil tudi Stane Semič Daki, ki je povedal, da bo komandir čete Kovač Slavko - Smeli, komisar čete pa Bavec Tone - Cene. Med 15. 3. in 19. 3. se je pridružilo še nekaj fantov iz Laz, Planine in Rakeka. Rakovška četa je tako štela 34 borcev.« V nadaljevanju je opisana pot borcev Rakovške čete.

Na osnovi dogovora je Franc Kotnik rokopis dal moji ženi Jani, ki si je izposodila pisalni stroj ter rokopis doma pretipkala na matrice, potem pa na ciklostilu razmnožila celotno gradivo. Glede na podatke v Notranjskih listih II je bilo gradivo objavljeno leta 1972 – ob 30-letnici Rakovške čete.

Ob 40. obletnici ustanovitve Rakovške čete je bila na Racni gori postavljena spominska plošča. Napis na plošči: »Na tem mestu je bila v marcu 1942 ustanovljena rakovška četa. Ob 40-letnici KS Rakek.«



Nagovor Franca Ponikvarja pred začetkom smučarskih tekov pod nazivom Teki Rakovške čete, posvečeni spominu na odhod rakovških fantov v partizane in ustanovitve Rakovške čete. Dogodek je iz začetka sedemdesetih let. (© Avtor: neznan, zbirka: Miro Juvančič)

Leta 2002 je izšla brošura 60 let Rakovške čete, ki jo je uredil Tone Urbas.

Krajani Rakeka v spomin na ustanovitev Rakovške čete praznujejo svoj krajevni praznik. Še pred leti so v spomin na borce Rakovške čete prirejali tudi smučarske teke. Teki so bili speljani ali od takratnega kulturnega doma ali pa na koncu Škocjanske ceste pri Gorjupu. Proga je potekala najprej proti Slivicam, nazaj po obronkih pod gozdom do Del in nato prek polja do cilja. Seveda je bilo vedno več kategorij in tudi proga ustrezno dolga. Pri sami organizaciji je večkrat sodeloval tudi Tone Urbas, ki je tudi preskrbel priložnostne medalje. Tradicija tekov je bila kar dolga, dokler nas ni zapustila sreča in ostali smo brez snega. Tudi sam sem se nekajkrat udeležil teh tekov. Rezultat je bil vedno v olimpijskem duhu. Važno je sodelovati.

Spominjam se tekov, ko je bila proga precej ledena. S še enim tekmovalcem sva prišla iz smeri Slivice na manjši grič na koncu Škocjanske ceste, kjer sva ugotavljala, kakšno tehniko naj uporabiva: od skrajnosti spust, štanfanje ali smučke na ramo. Tedaj naju je dohitel starejši tekač in naju ogovoril: »No, fantička, je padlo srce v hlače!« Nato se je veselo zapodil po strmini. Zgodilo se je neizbežno. Zaradi prevelike hitrosti mu tekaške smučice niso bile v nikakršno pomoč. Z vso hitrostjo je v zavoju pristal sredi velikega grma. »Fantička« sta enostavno preštanfala griček.

Viri:

1. Franc Kotnik: *Kronika občine Rakek med NOB 1941–1945*
2. Tone Urbas: *60 let Rakovške čete*, brošura
3. *Notranjski listi II in III*

## V marcu ...

### Brezplačen vpis

V marcu prvošolci vabljeni k brezplačnemu vpisu. Ob vpisu vas čaka darilna slikanica.

👉 KJUC z enotami

### Z žabico v knjižnico

Za otroke do 15. leta. Ob izposoji s svojo člansko izkaznico dobite nalepko. Za sedem zbranih nalepk prejmete darilo.

👉 KJUC z enotami

### Literarna uganka

Mesečna uganka za učence do 9. razreda

👉 KJUC z enotami

### Uganka za modrijančke

Mesečna uganka za predšolske otroke in učence do 3. razreda

👉 KJUC z enotami

## Torek, 7. marec

### Mož z imenom Otto

Film, drama

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Sreda, 8. marec

### Beremo: Mimi Malnešek – Zlati roj

Bralni klub vodi Ana Obreza.

🕒 18.00 👉 in 🏠 KJUC

## Četrtek, 9. marec

### Milosti polni

Art film, družinska komedija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Petek, 10. marec

### Pozabljenčki

Animirani film

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 17.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

### Creed 3

Film, drama

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

### Proslava ob krajevnem prazniku Rakeka

🕒 19.00

👉 Športna dvorana Rakek

👉 Organizacijski odbor 13. marec in Občina Cerknica

## Sobota, 11. marec

### Dan odprtih vrat Križne jame za občane treh občin

🕒 Občani si bodo brezplačno ogledali krajsi ogled Križne jame, ki vključuje tudi vožnjo s čolnom po I. jezeru (1- do 1,15-urni ogled). Prosimo, da se občani pred ogledom najavijo na telefon 041 632 153 ali pošljejo e-pošto na info@krizna-jama.si.

🕒 10.00, 12.00, 14.00

👉 Vhod pred Križno jamo

👉 Društvo ljubiteljev Križne jame

### Vsak glas šteje

Gledališka predstava KD Menišija

🕒 Vstopnina: 8 € 🕒 19.00

👉 KD Cerknica 🏠 KD Menišija

## Nedelja, 12. marec

### Pozabljenčki

Animirani film

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 17.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

### MRI

Art film, drama

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Ponedeljek, 13. marec

### Pravljična urica z ustvarjalno delavnico

🕒 Za otroke od četrtega leta dalje.

Obvezne predhodne prijave na tel. 01 709 10 78 (Cerknica) ali 01 705 14 81 (Rakek).

🕒 17.00

👉 Knjižnica Rakek 🏠 KJUC

## Torek, 14. marec

### Pravljična urica z ustvarjalno delavnico

🕒 Za otroke od četrtega leta dalje.

Obvezne predhodne prijave na tel. 01 709 10 78 (Cerknica) ali 01 705 14 81 (Rakek).

🕒 17.00

👉 Knjižnica Rakek 🏠 KJUC

### ILLYRICVM

Art film, zgodovinska drama

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Sreda, 15. marec

### Silvo Karo – Light and Fast

Predavanje in predstavitev knjige

Alpinist

🕒 18.00

👉 in 🏠 KJUC

## Četrtek, 16. marec

### Ku-ku, pomlad je tu

Pravljična ura z ustvarjalno delavnico

🕒 Za otroke od četrtega leta dalje.

Prijave na 01 709 10 78.

🕒 17.00

👉 in 🏠 KJUC

### IA

Film, drama

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Petek, 17. marec

### Ku-ku, pomlad je tu

Pravljična ura z ustvarjalno delavnico

🕒 Za otroke od četrtega leta dalje.

Prijave na 01 709 10 78.

🕒 17.00

👉 in 🏠 KJUC

## Sobota, 18. marec

### Timbuktu, Timbuktu

Lutkovna predstava za otroke

🕒 Vstopnina: 6 € (za Polhkov abonma in izven)

🕒 10.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

### Pomladni sejem

🕒 10.00

👉 Ploščad pred rakovško pošto

🏠 TD Rakek

### Pomladni sejem

Predavanje o divji hrani z delavnico in degustacijo v izvedbi Lili Mahne

🕒 10.00

👉 Knjižnica Rakek

🏠 TD Rakek v sodelovanju

s KJUC in KD Rak Rakek

### Pomladni sejem

Otroška ustvarjalna delavnica

okraševanja cvetličnih lončkov

🕒 Prijave niso potrebne.

🕒 11.00

👉 Knjižnica Rakek

🏠 TD Rakek v sodelovanju s KJUC

in KD Rak Rakek

### Jazz

Gledališka predstava

🕒 Vstopnina: 18 € (za abonma

in izven)

🕒 20.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Nedelja, 19. marec

### Moja poredna vila

Art film, animirana komedija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 17.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

### Vse povsod naenkrat

Art film, akcijska komedija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Sreda, 22. marec

### Dr. Katja Rebolj: Zdravilni pleveli

🕒 18.00

👉 in 🏠 KJUC

## Četrtek, 23. marec

### Mogoče te vzamem

Film, romantična komedija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Petek, 24. marec

### Omar Naber

Koncert ob materinskem dnevu

🕒 Darilo Občine Cerknica

s simbolično vstopnino 7 €

🕒 19.00

👉 KD Cerknica

🏠 Občina Cerknica in KD Cerknica

## Sobota, 25. marec

### Moja poredna vila

Art film, animirana komedija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 17.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Sobota, 25. marec

### John Wick 4

Film, akcija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Nedelja, 26. marec

### Boeing Boeing ali stewardese

pristajajo

Gledališka predstava

DPD Svoboda

🕒 Vstopnina: 10 € 🕒 19.00

👉 KD Cerknica 🏠 DPD Svoboda

## Ponedeljek, 27. marec

### Bralna skupina za osebnostni razvoj

Beremo: Aljoša Bagola – Kako izgoreti in vzeti življenje v svoje roke

🕒 17.00

👉 KJUC 🏠 Fani Černigoj in KJUC

## Torek, 28. marec

### Srečen bo čas

Film, avtobiografija

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Četrtek, 30. marec

### Lunana: Jak v razredu

Art film, drama

🕒 Vstopnina: 5 € 🕒 19.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Petek, 31. marec

### Vročica

Komedija

🕒 Vstopnina: 24 € 🕒 20.00

👉 KD Cerknica 🏠 Špas Teater

## 10. marec–7. april

### Razstava ročnih izdelkov članic Društva Klasje

🕒 V času urnika rakovške knjižnice

👉 Knjižnica Rakek 🏠 KJUC

## Do 31. marca

### Maksim Gaspari: Iz naroda za narod

Razstava v počastitev

140. obletnice rojstva

🕒 V času urnika rakovške knjižnice

👉 Knjižnica Rakek 🏠 KJUC

## V aprilu ...

## Sobota, 1. april

### Pesem za Laro, ujetnica časa

Glasbeno-gledališka predstava

🕒 Vstopnina: 18 € (za abonma

in izven)

🕒 20.00

👉 in 🏠 KD Cerknica

## Ponedeljek, 3. april

### Predstavitve Ivana Puntarja - Štacnarja ob 100-letnici njegovega prvega dnevnikega zapisa

Njegovo življenje in delo bodo

predstavili Franc Perko, Liza Perko

in Nevena Savič.

🕒 19.00 👉 Knjižnica Rakek

🏠 KJUC in DU Rakek

## Sreda, 5. april

### Podelitev nagrad in priznanj Frana Gerbiča

🕒 16.00

👉 KD Cerknica 🏠 Zveza slovenskih

glasbenih šol, GŠ Frana Gerbiča

Cerknica in KD Cerknica

## Do 4. aprila

### Andrejine mavrične pikice

Razstava unikatnih izdelkov

Andreje Drobnič

🕒 V času urnika cerkniške knjižnice

🏠 KJUC

### Toplo-hladni kontrasti

Razstava del likovne sekcije

KD Rak Rakek

🕒 V času urnika cerkniške knjižnice

🏠 KJUC